

April 2020

Finlandsgatan Saima m.fl.

Program för allmän plats-
mark

Uppdragsnr: INK 3183003848
Daterad: 2020-04-30
Reviderad: -
Handläggare: Sofia Dahlbäck, exploateringskontoret

Detta program utgör ett underlag till Detaljplan för Finlandsgatan Saima m.fl., SDp 2018-13869, och är framtagen av Landskapslaget AB i samverkan med och på uppdrag av exploateringskontoret, Stockholms stad

Beställare:
Exploateringskontoret, Stockholms stad
Box 8189
104 20 Stockholm
www.stockholm.se

Medverkande från Stockholm stad:
Sofia Dahlbäck, Landskapsarkitekt, exploateringskontoret
Johan Karlqvist, Trafikplanerare, exploateringskontoret
Natalie Pietrewicz, Byggprojektledare, exploateringskontoret
Julia Nedersjö, Stadsplanerare, stadsbyggnadskontoret
Tobias Gunnarsson, Projektledare, exploateringskontoret

Konsult Landskapslaget AB:
Magdalena Franciskovic, Landskapsarkitekt
Emily Wade, Landskapsarkitekt
Maria Wejbro, Landskapsarkitekt
Anna Gronow, Landskapsarkitekt
Eirini Farantatou, Arkitekt

Landskapslaget AB
Södermalmsallé 12-14
118 63 Stockholm
www.landskapslaget.se

Bildkällor

Om inte annat anges är bilder från Landskapslaget AB.
Namn på parker, platser och gator i detta dokument är arbetsnamn.

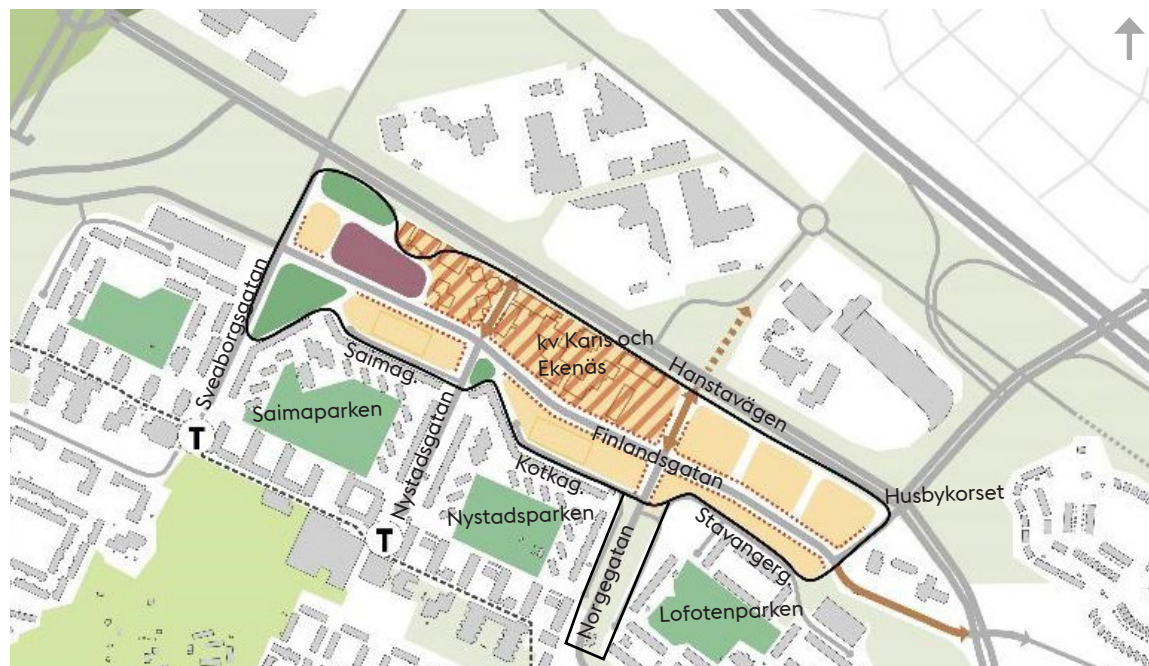
Framsida: illustration Sveaborgsbacken

Innehåll

BAKGRUND OCH MÅLBILD	4
Omfattning och avgränsning	
Syfte	
Struktur och stadsrum	
Utveckling från bandstad till blandstad	
Omvandling från väg till gata	
Ny struktur för fotgängare och cyklister	
BEFINTLIGA KVALITETER OCH FÖRUTSÄTTNINGAR	6
Områdets karaktär	
Landskapets form	
Geologiska förutsättningar	
Skyfall	
Vegetation	
Alléer och gatuträd	
Målpunkter	
Stråk	
Friyteanalys	
Barnkonsekvensanalys	
FRAMTIDA FINLANDSGATAN	11
Gestaltungsprinciper	
Strukturplan	
Allmän platsmark	
Gatuträd och stråkutformning	
Parker och torg	
Dagvattengestaltning	

Bakgrund och målbild

Detta program för allmän platsmark beskriver området för detaljplan Finlandsgatan, Saima m.fl. i norra delen av stadsdelarna Akalla och Husby, dnr 2018-13869. Det innehåller övergripande gestaltungsprinciper och utveckling av de allmänna platserna som berörs av den aktuella detaljplanen. Program för allmän platsmark är ett underlag till detaljplanen.

Figur 1: Kartan visar läget för planområdet detaljplan Finlandsgatan Saima m.fl. Karta från förstudie SBK.

Bakgrund

Svenska Bostäder återupptog 2016 förslaget att utveckla två befintliga parkeringshus till nya bostadskvarter söder om Finlandsgatan. Med bakgrund av detta påbörjades arbetet med att ta fram en ny detaljplan, se planområdet i Figur 1.

Omfattning och avgränsning

Omfattningen av *Program för allmän platsmark* är att beskriva hur den allmänna marken ska utvecklas. Det begränsas till den närmaste omgivningen inom och omkring detaljplanen. Programmet omfattar övergripande gestaltungsprinciper och beskrivning av nya allmänna stråk och platser samt förslag till gestaltning av dagvatten. Det omfattar nya torg, parker och gatugrönska. Utformning av nya gator har skett med underlag från trafikplanerare.

Programmet omfattar inte kvartersmark så som till exempel byggnader och bostadsgårdar. Det beskriver inte heller de allmänna platser som bevaras så som de är idag.

Syfte

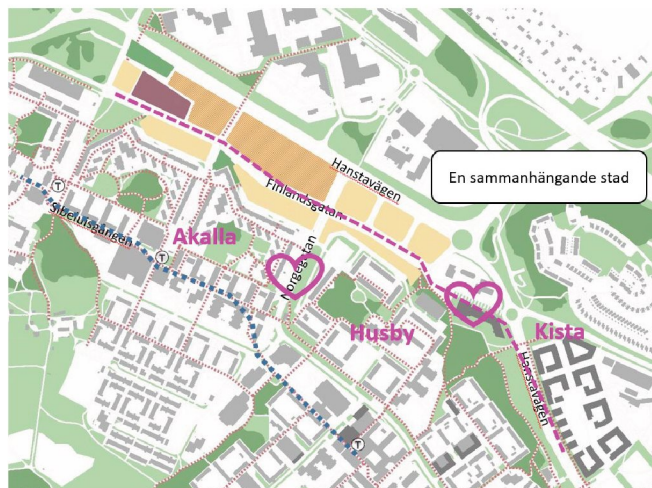
Detaljplanens syfte är att omvandla delar av Akalla och Husby med nya bostäder, skola, förskolor, gator och parker för att skapa en långsiktig hållbar, attraktiv och levande stadsmiljö. Projektet planeras för cirka 1000 bostäder, en skola och flera förskolor. Målbilden är att omgestalta Finlandsgatan från en vägmiljö till en *grönskande stadsgata* där människor vill bo, arbeta, vistas och mötas.

Struktur och stadsrum

De nya kvarteren längs Finlandsgatan och Noregatan är tänkta att bli en del av Akalla och Husby för att på så sätt bidra till att bygga ihop och bli en förlängning av stadsdelarna. Ett sätt att uppnå det är att den nya strukturen kopplas ihop med befintlig parkstruktur i norra Järva.

Den nya bebyggelsen, med ett omgestaltat gaturum och nya hus mot gatan, förväntas bli en koppling i öst-västlig riktning. Genom att nya målpunkter, bostäder och promenadstråk anläggs längs Finlandsgatan, kan omdaning av området och angränsande projekt bli en länk österut mot Kista.

Nya trivsamma gatu- och parkrum i utvecklingsområdet kan också bli en tillgång för de befintliga boende i området. Genom byggnaders placering, arkitektur och skala kan de samspela och överbrygga möten mellan stråk och stadsdelar.

Figur 2: Utveckling av Norra Järva i Akalla och Husby med omringande planer och planerade markanvisningar. De mörkare husen är planer för ny bebyggelse och de rosa streckade stråken visar intentionen att koppla samman Akalla, Husby och Kista med ett sammanhängande stråk. Karta från förstudie SBK.

Utveckling från bandstad till blandstad

Kunskapen om Akallas och Husbys stadsbyggnadsmodell från tidigt 1970-tal och sista planerade trafiklösningar (separering av trafikslag) utgör en bas i förståelsen av stadsdelen som kulturhistorisk boendemiljö. Detta program visar Finlandsgatans möjlighet att som trafikseparerad "matargata" utvecklas till en levande och attraktiv stadsgata. Med inslag av nya rumsliga gatukvaliteter och bebyggelse får befintliga Akalla en ny årsring med nya tillägg.

Strukturen för Finlandsgatan ger stadsdelarna utrymme att utvecklas från bandstad till varierad blandstad.

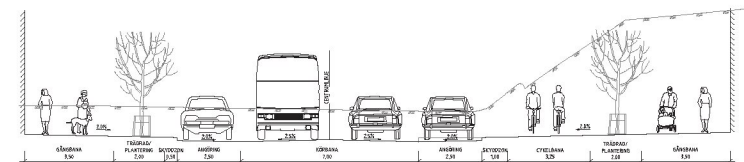

Foto 3: Befintlig gångtunnel under Sveaborgsgatan.

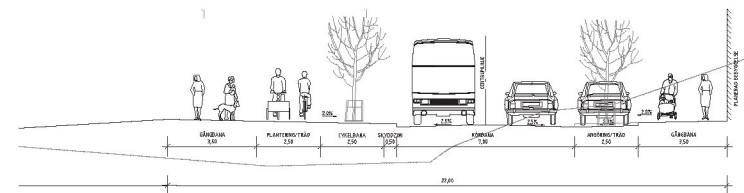
Omvandling från väg till gata

Huvudgatorna Finlandsgatan och Noregatan omvandlas från trafikseparerade vägar till sammansatta stadsgator där nya trottoarer och cykelbanor kantar körbanorna. Orienterbarheten blir tydligare och känslan av trygghet för fotgängare kan öka då de baksidor som idag präglar gatorna kan transformeras till framsidor med entréer mot gatorna.

Finlandsgatan och Noregatan får nya sektioner. Finlandsgatan flyttas norrut och Noregatan flyttas västerut och förlängs norrut till Hanstavägen med en ny korsning. Det skapar nya byggrätter. Marknivån i korsningen Finlandsgatan och Noregatan behålls. Korsningen Nystadsgatan/Finlandsgatan sänks för att

Figur 4: Föreslagen ny typsektion för Finlandsgatan, bredd 27,75 m. Sektion från Sweco.

Figur 5: Föreslagen ny typsektion för Noregatan, bredd 22,0 m. Sektion från Sweco.

bland annat skapa förutsättningar för bättre anslutningar till befintliga byggnader på kv Karis och Ekenäs. Sektionen för lokalgator som Saimagatan, Kotgagatan, Stavangergatan, Narviksgatan och Nystadsgatan byggs delvis om för att anpassas till den nya strukturen.

Ombyggnationer görs längs gatorna med nya övergångsställen, angöring, busshållplatser och svängkörfält.

Ny struktur för fotgängare och cyklister

En genomgripande förändring är att alla gångtunnlar längs Finlandsgatan utgår och ersätts med tydliga övergångsställen. Gång-, cykelbanor och nya alléträd följer körbanan. I förlängningen av Noregatan ersätter nya övergångsställen den östra gångbron över Hanstavägen.

Befintliga kvaliteter och förutsättningar

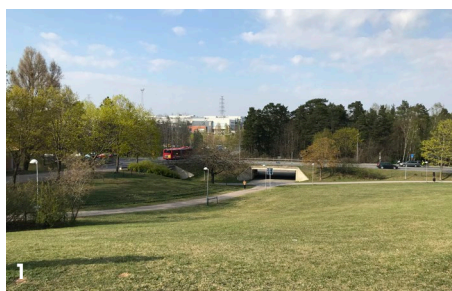
Planområdet utgör idag en randzon till Akalla och Husby, stadsdelar strukturerade som bandstäder längs tunnelbanan och de bilfria centrumstråken Sibeliusgången och Edward Griegsgången. Området präglas av breda vägmiljöer, separerade och nedsänkta eller upphöjda gångstråk och extensiv naturmark.

Områdets karaktär

Akalla och Husbys bebyggelsekaraktär är präglad av det stadsplaneideal som var rådande då området byggdes på 1970-talet. Bebyggelsen vänder sig in mot det bilfria centrumstråket. Det uppstår en tydlig rumslik baksida i områdena vid matargatorna som slingrar sig runt bostadskvarteren. Detaljplaneområdet utgörs idag av ett brett och trafikseparerat vägrum som omges av park- och naturmark, industri- och kontorslandskap samt Akalla och Husbys storskaliga huskroppar och trafikseparerade vägar. Längre söderut går stadsstrukturen över till Järvafältets naturområde.

Figur 7: Kartan visar karaktärsområdena Finlandsgatans vägrum (1), Norgegatans vägrum (2), Hanstavägen vägrum (3), Akalla industriområde (4), kontorskvarter (5), Akalla och Husby bandstad (6) och Järvafältet (7)

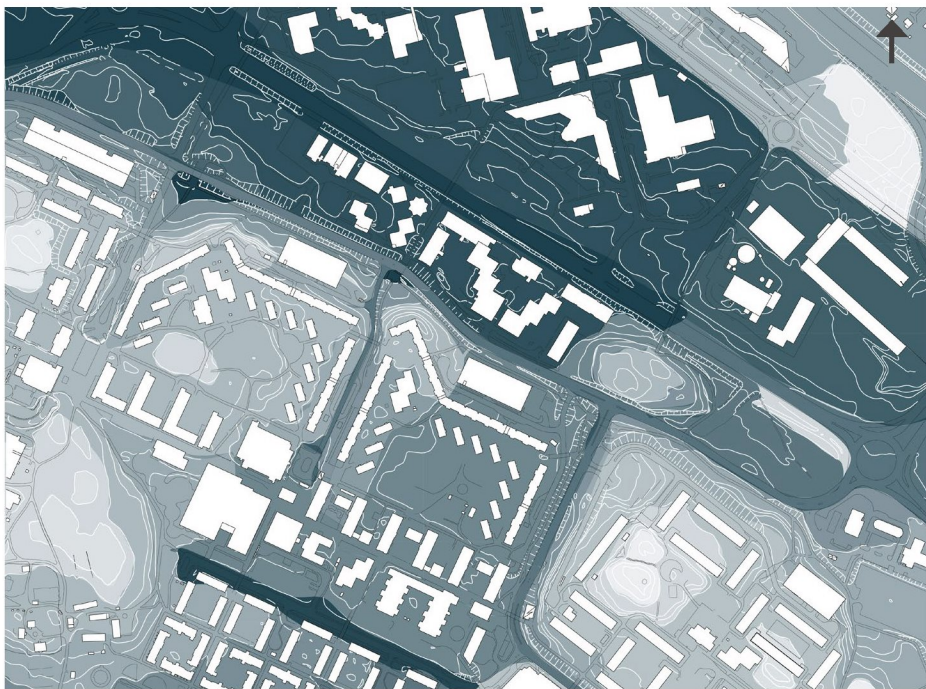
Befintlig situation

Figur 6:

Foto 1, Befintlig grässlätt i Sveaborgsbacken.

Foto 2, Befintlig barr- och blandskog i Nystadsbacken.

Foto 3, Befintlig trafikseparerad parkväg under Stavangergatan vid P-hus Drammen.

Figur 8: Terrängförhållanden som går från högre (ljusare) till lägre (mörkare) nivåer.

Landskapets form

Landskapets form är i grunden ett mosaiklandskap där planområdet ligger i en dalgång med norrvända slänter. Hanstavägen norr om området, ligger i landskapets lågpunkt. Landskapets form är runt Finlandsgatan präglad av den omfattande markmodellering som gjordes i samband med områdets byggande.

Höjdskillnaderna är relativt stora mellan norra och södra planområdet. Vid de befintliga bostadshusen vid Sveaborgsbacken är markhöjden runt +31 m ö.h. Nya Finlandsgatan får en generell höjd på +24 m ö.h. och anpassas till befintliga Hanstavägens generella höjd på runt + 20 m ö.h.

Figur 9: Geologiska förutsättningar. Karta från förstudie SBK.

- Lera/mindre mäktig lera
- Morän/huvudsakligen morän
- Berg i dagen
- Organisk jord/våtmarker

Geologiska förutsättningar

Marken norr om Finlandsgatan består till huvuddelen av lera och mindre mäktig lera och på den södra sidan mestadels morän och huvudsakligen morän med berg i dagen. Området närmast Förbifarten och Akallalänken består mestadels av organisk jord och våtmark. Befintligt verksamhetsområde söder om Hanstavägen är anlagt på lerjord. Den naturliga infiltrationen av dagvatten inom området är begränsad.

Skyfall

Området är enligt översvämningskartering i Stockholm ett riskområde vid extrem nederbörd. Området avvattnas idag via Järva dagvattentunnel till Edsviken. Enligt Stockholm Vatten kan Edsviken ha nått sitt kapacitetstak. Hantering av stora mängder regnvatten behöver därför hanteras med fördröjning och infiltration lokalt inom planen.

Figur 10: Befintlig vegetation och utbredning naturmark (mörkgrön) och öppna parktytor (ljusare grön)

Vegetation

Grönstrukturen består av en variation av naturmark, präglad av jordartsförhållandena, och partier av anlagd extensiv parkmark som ansluter till bostadsbebyggelse från 1970-talet. Denna parkmark utgörs huvudsakligen av öppna gräsytor som klipps samt större parkträd av inhemska arter såsom lönn, lind och fågelbär.

Där stora höjdskillnader förekommer finns även partier med bevarad naturmark av barr- och blandskog i branta slänter. Här förekommer större äldre träd. Fältskiktet är varierande. Norr om Finlandsgatan, väster om Husbykorset, förekommer sammanhängande partier av tät skog och berg i dagen. På låglänta, leriga områden förekommer främst arter som klarar av stående vatten under delar av året såsom sälg och alar.

Figur 11: Befintliga alléer och träd utmed gata

Alléer och gatuträd

De befintliga alléerna och gatuträden som finns inom planområdet är till stor del träd som planterades i och med anläggandet av Husby och Akalla. De står längs väg- och gaturum och anlagda gårdar. Träden skapar rumslighet till gaturummen. En del av alléträden nära gatan har dock med hänsyn till deras potentiella ålder haft en begränsad tillväxt. Vanligt förekommande arter är inhemska såsom lönn och lind.

Figur 12: Befintliga målpunkter i närområdet, rosa ringar är centrumområden och aktivitetsanläggningar, orangea ringar är rekreation, park och lek.

Målpunkter

De flesta målpunkterna i Akalla och Husby ligger söder om planområdet längs med centrumstråken vid tunnelbanestationerna. Det är centrumfunktioner, skolor och andra aktivitetsanläggningar som till exempel Husbybadet. Centrumstråket är kopplat till de befintliga stora parkrummen inom bebyggelsekvarteren som erbjuder rekreation och lek. Längre söderut finns målpunkterna Akalla by (4h-gård) och hela kulturresevatet Järvafältet.

Norr om planområdet finns få allmänna målpunkter. Det finns en skola samt ett antal privata verksamheter till stor del kopplade till bilar. Det förekommer också några restauranger i anslutning till de större vägarna. Längre nordväst finns Hansta naturreservat, en målpunkt för de som söker sig ut till naturen.

Planområdet har få allmänna målpunkter, där pulkabacken i Sveaborgsbacken är en målpunkt på vintern. Det finns arbetsplatser i kontorskvarteren och öster om kontorkvarteren förekommer spår av spontan lek och promenadstigar.

Figur 13: Befintliga rörelsestråk som visar huvudgångstråk (rosa), centrumstråket Sibeliusgatan (orange), trafikseparerade korsningar med tunnlar och broar (blå).

Stråk

I området rör sig gående och cyklister skilt från bilvägen i ett planskilt system genom trafikseparerade över- och undergångar. Huvudgångstråken följer gatornas sträckning där Finlandsgatan och Norgegatan idag är två huvudstråk. Dessa huvudgator har otydliga kopplingar till befintlig bebyggelse- och parkstruktur och upplevs som baksidor. Entréerna till parkerna inom kvarteren och till centrumstråket (Sibeliusgatan) från norra sidan är otydliga. Det finns kopplingar, men de passerar mellan och igenom huskroppar och upplevs mindre offentliga. Längs lokalgator förekommer enkelsidiga gångstråk. I flera fall har spontana stigar bildats där trottoarer saknas.

Figur 14: Friyteanalys som visar yta stadsdelspark, park och potentiell parkkvalitet inom analysområdet samt deras upptagningområde inom 200 m respektive 500 m buffert.

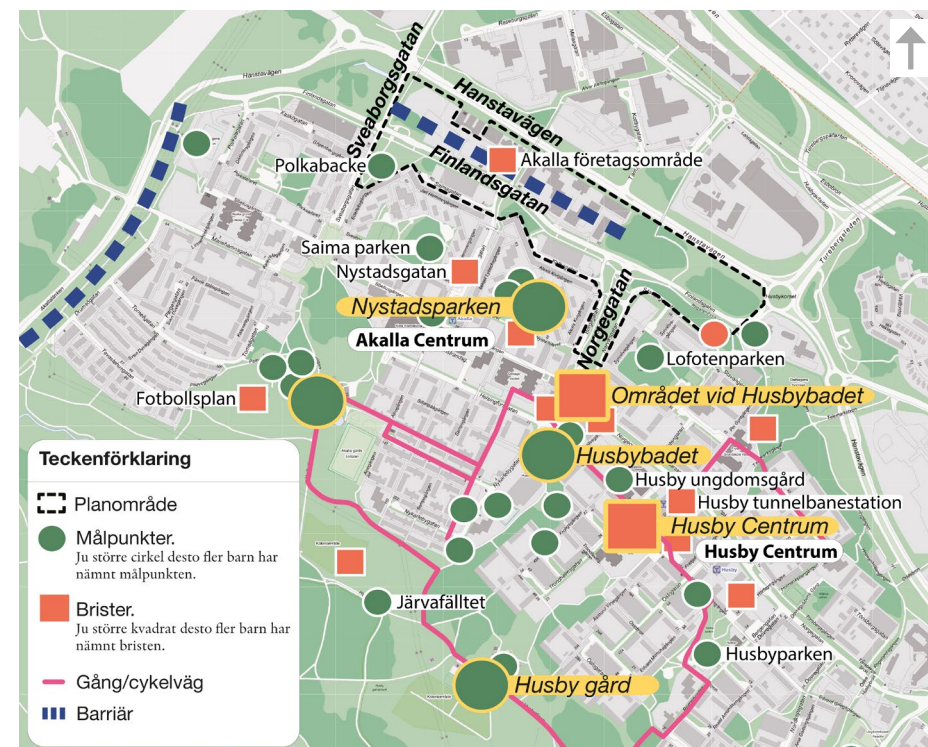
Friyteanalys

Under programarbetet har en analys gjorts på områdets park och naturtillgång. Metoden följer Friyteguiden som undersöker vilken tillgång och närhet det finns till rekreativa områden i stadsdelen.

Parktillgång

Akalla planerades med stora parker, men inom Finlandsgatans planområde består de gröna ytorna mest av sparad naturmark, grönska i vägrummet och från 1970-talet Sveaborgsbacken. 70 % av planområdet ligger inom 200 meter från en park och ca 50 % av ytan ligger inom 500 meter från stadsdelsparken vid Akalla by.

Bostadskvarteren idag har god tillgång på parker och olika sociotopytor (yta med rekreativa kvaliteter). Inom planområdet finns naturmark och gaturum som har gröna kvaliteter. Dessa saknar upplevelsevärden som social mötesplats på grund av bullerstörning och en brant terräng.

Figur 15: Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys (IBKA)

Vår 2019 genomfördes en integrerad barnkonsekvensanalys (IBKA) för Finlandsgatan i Akalla och Husby. Barnen från en förskola, en grundskola årkurs 4-6 och årkurs 9 blev intervjuade. Analysen synliggjorde vilka värden, viktiga platser, möjligheter och brister som finns i och omkring planområdet samt att den kartlade vilka barn som berörs av planen.

Sammanfattning

Nystadsparken är den populäraste platsen hos alla som deltagit i dialogarbetet. Där finns fotbollsplan och hängtytor för de äldre barnen, och lekplats för de yngre barnen. Andra populära platser är Akalla by, Husby gård, fotbollsplanerna i området och Kista galleria. Barnen brukar promenera i barngrupperna, cykla i området eller åka kollektivt till närliggande områden. Trafikseparering uppskattas mycket med den rörelsefrihet det ger barnen.

En av de brister som lyftes är brister i belysningen i området, särskilt i skogsområden t.ex. vid McDonalds vid Rogalandsgången. (Se även IBKA för Finlandsgatan, augusti 2019).

Framtida Finlandsgatan - Gestaltungsprinciper

Gestaltungsprinciperna för allmän platsmark har sin utgångspunkt i målbilden om en grönskande stadsgata, där det ska ges möjlighet för ett rikt och varierat stadsliv. God framkomlighet och ett generöst inslag av gatugrönka och varierade parkrum eftersträvas.

Principerna utgår från stadens olika styrdokument, såsom Översiktsplanen, Framkomlighetsstrategin och Grönare Stockholm.

Programmets bärande idéer för omvandlingen är:

1. Grönskande stadsgata

- Återupprätta gatans roll som offentligt stadsrum för alla trafikslag. Skapa trygga och upplevelserika gator med urbana kvaliteter, såsom generösa trottoarer och cykelbanor, alléträd, genomtänkt belysning, gatumöblering och platser som inbjuder till vistelse.
- Entréer och lokaler i bottenvåningarna samverkar med den nya stadsgatan och bidrar till att utveckla gatan som ett levande och varierat stadsrum.
- Tillgängliga, breda och trafiksäkra övergångsställen bidrar till att stärka stråk och orienterbarheten.

2. Utveckla områdets karaktär

- Låt den nya årsringen av bebyggelse få en egen identitet som kan komplettera det befintliga i Akalla och Husby.
- Ta tillvara viktiga karaktärsdrag i landskapet. Följ topografin, lyft fram stråk och utblickar. Låt landskapet ge stadga åt stadsstrukturen.
- Den nya bebyggelsestrukturen tillsammans med befintlig kontorsbebyggelse bidrar till att skapa en stadsfront mot Hanstavägen.

3. Tydligt definierade allmänna platser

- Den allmänna platsmarken ska vara inkluderande, tillgänglig och upplevas trygg och till för alla.
- Skapa platser med tydlig gräns mellan privat och offentligt.
- Tillföra en ny skala och variation i de offentliga rummen, där det storskaliga tonas ned med hjälp av gatans gestaltning och närmiljön blir mer innehållsrik och omhändertagen.
- Utveckla gatan som mötesplats och tillföra fler funktioner och mer detaljer.
- Strategiska gatukorsningar med god tillgång på sol och flöden av folk identifieras och utvecklas.

4. En mångfald av gemensamma parkrum

- Skapa en mångfald av parkrum som kan tillgodose invånarnas rekreationsbehov. Det ska finnas plats för både aktiva platser för lek, rörelse och folkliv och rofyllda platser för promenad, återhämtning och vila. Inslaget av olika sociotoper förstärks.

- Ta hänsyn till ljus-, vind- och solförhållanden i de offentliga rummen. Utveckla platser för vinter- och sommaraktivitet.
- Utveckla planens befintliga gröna backar som Sveaborgsbacken, Nystadsbacken och backen vid Drammen för ökad attraktivitet mellan befintliga och nya Akalla och Husby.

5. Plats för regnvatten

- Utveckla platser och grönstråk som hanterar stora flöden av regnvatten. Ett skyfall ska i största möjliga mån kunna ledas och bräddas mot extensiva parkytor och på så vis minimera tillfälliga påfrestningar på fasta anläggningar inom planen.
- Utveckla miljöer som kan bidra till en ökad biologisk mångfald även i torrt klimat.
- Alléträden får sammanhängande växtbäddar som hanterar det dagliga dagvattnet genom fördröjning och bortledning.

6. Sammanhängande nät för gång och cykel

- Vidareutveckla nätet av gång- och cykelvägar och gator som knyter samman stadsdelarna och gör det möjligt att röra sig mellan Norra Järvas viktiga målpunkter.
- Förbättra orienterbarheten och skapa tydliga rumsliga relationer mellan olika platser.
- Utveckla en god framkomlighet för Finlandsgatans pendlingsstråk för cyklisterna längst en ny stadsgata.

Framtida Finlandsgatan - Strukturplan

Figur 16: Kartan visar föreslagen struktur för detaljplan Finlandsgatan Saima m.fl. Illustrationskarta framtagen av Tengbom tillsammans med SBK (version 2020-04-28).

Framtida Finlandsgatan - Allmän platsmark

Nya stråk och platser blir en del av Akalla och Husby

Den nya strukturen utmed Finlandsgatan och Norgvegatan syftar till att stärka befintliga kopplingar och stråk i området. De allmänna platserna blir en del i att binda samman det nya området med nuvarande Akalla och Husby. Genom att tillföra nya funktioner och värden i parkerna, och utmed gatan i området byggs attraktiva och tillgängliga platser som kan bli målpunkter och bidra till ett aktivt och socialt liv.

Befintliga parkerna Saimaparken, Nystadsparken och Lofotenparken är viktiga för de nya boende utmed Finlandsgatan och Norgvegatan och kopplingarna däremellan bör förstärkas genom att tydliggöra stråk och befintliga entréer.

Nya parkrum

Friyteanalysen visar att andel sociotopyta (yta med rekreativa kvaliteter) och andel grön oas minskar till en tredjedel av nuläget inom planområdet. Det finns dessutom gröna friytor som inte klassas som gröna oaser eller parker. Under arbetet med planen har den föreslagna strukturen därför kompletterats med en park i den östra delen av området och några grönytor har omgestaltas för att få ett annat innehåll. Ytterligare ett sätt att stärka de gröna kvaliteterna i den nya stadsstrukturen har varit att tillföra grönska på gator och att lokalisera förskolor och skolor i närheten av sparad naturmark.

Platsbildningar och korsande stråk framhävs genom att gatuträden i anslutning till dessa föreslås stå i planteringar istället för hårdgjorda ytor, vilket ger gatan ett frodigare intryck.

FINLANDSGATAN SAIMA M.FL. PROGRAM FÖR ALLMÄN PLATSMARK

Figur 17: Kartan visar detaljplanens parkpotential och kopplingar Finlandsgatan Saima m.fl..

Framtida Finlandsgatan - Gatuträd och stråkutformning

I projektet Finlandsgatan utföras cirka 3 kilometer gata. Det byggs helt nya gator och gator som byggs om. Finlandsgatan flyttas i sidled och höjdlid, då planskildheter byggs om för att skapa en kompletterande bebyggelsestruktur. De nya gatorna planeras med fullgoda funktioner som förväntas av samtidens stadsgata såsom generösa cykel- och gångbanor, trädplantering, möblering och dagvattenfördröjning. Gatuträden blir karaktärsgivare åt de nya gaturummen.

En grönskande stadsgata och stärkta ekosystemtjänster

I och med den nya strukturen och omvandlingen av vägrummet till en stadsgata försvinner det mesta av den befintliga trädstrukturen utmed gatan. Därför tillskapas ny gatugrönka. Finlandsgatan och Norgegatan planeras med gatuträd på båda sidor om körbanan och blir sammanhängande gröna rum. Gatuträden bidrar inte bara till upplevelsevärden, utan även till ekosystemtjänster som bättre mikroklimat, rening av luft, biologiska värden och att de tar hand om dagvatten m.m. Alléerna bidrar även till orienterbarheten i området.

Finlandsgatan - Alléträd i sekvenser

Finlandsgatan delas in i tre olika gatusekvenser med olika trädarter, se figur 18. Storleken på träden hålls lika längs hela sträckan, men träden har varierande blomning och höstfärger. Sekvens 1 och 2 har identiska gatumått, men har olika trädarter. Marken föreslås variera mellan grus, äng och biobäddar beroende på situation och lämplighet. Sekvens 3 skiljer sig i gatumått. Här finns också mer utrymme för bredare planteringar på den norra sidan av gatan.

Sekvenserna ger olika karaktär till gaturummen utmed sträckan. Variationen skapar också en robustare alléplantering. Om någon art skulle bli sjuk i framtiden kan de bytas ut och resten av allén bibehållas.

Norgegatan

Norgegatan får en mer blandad karaktär med träd i olika storlek och karaktär. Gatan eftersträvas tillsammans med dagvattenstråket på västra sidan få en lummig karaktär.

Lokalgator

De mindre lokalgatorna har en enkelsidig trädplantering med smalkroniga träd. Här kan identitet skapas genom att välja olika arter för de olika gatorna. På så vis skapas en variation i höstfärg och blomning.

Gång- och cykel

Det skapas nya gång- och cykelbanor i området. Finlandsgatan och Norgegatan får breda gångbanor på båda sidor. Utmed Finlandsgatan kommer ett regionalt cykelstråk som kopplar samman Norra Järva med Stockholms centrala delar och kranskommunerna som Sollentuna och Järfälla.

Figur 18: Diagram visar orienteringskarta för koncept för gatuträd för de olika gatorna inom planområdet. Finlandsgatan har tre sekvenser. Se förklarande sektioner i figur 20-25.

Gatuträd och stråkutformning

Principer för trädgestaltningen

De ombyggda huvudgatorna inom planen ger växtutrymme för att etablera nya karaktärer längst de grönskande stadsgatorna. Med anpassning till stadens planeringsdirektiv vid plantering av nya gatuträd sorteras träden in i olika storleksgrupper beroende på sitt avstånd till nya fasader. Bredkroniga stamträd om avståndet är mer än 7 m och smalkroniga stamträd om det är inom 4-7 m.

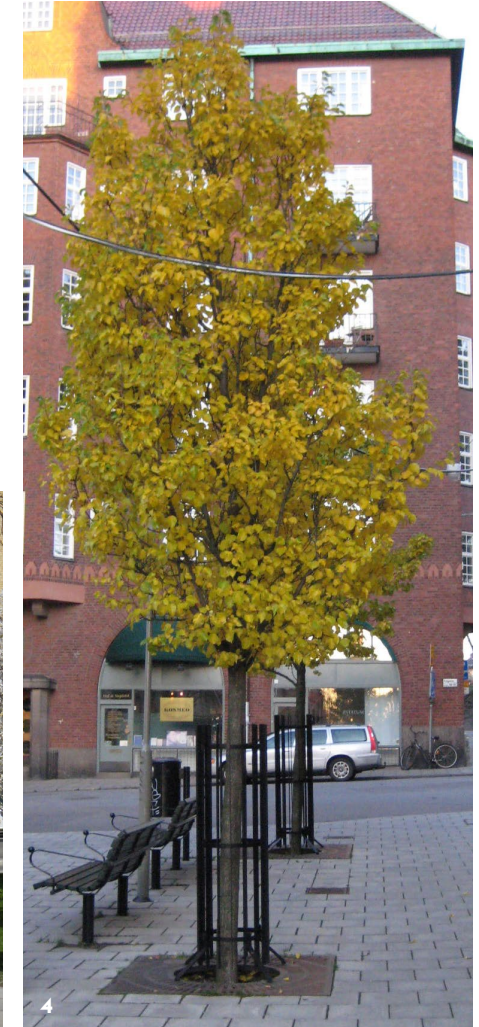
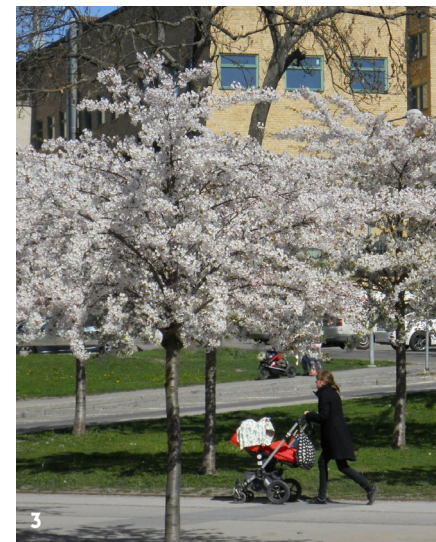
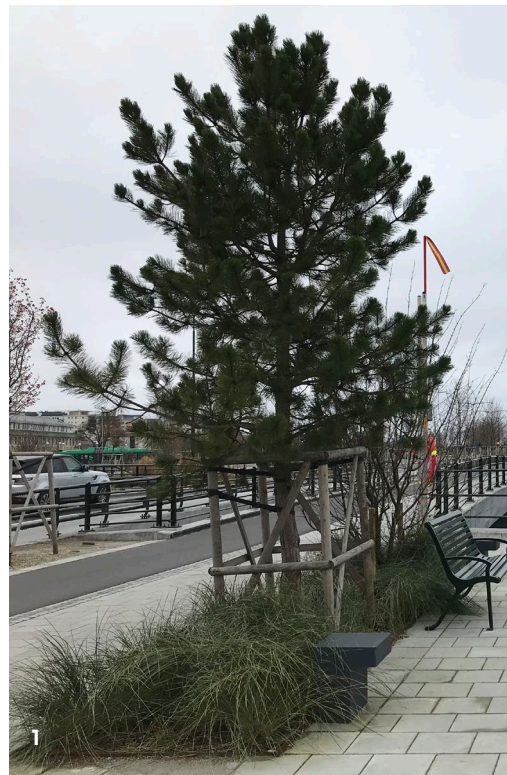
De träd som idag följer gatorna är av inhemska arter, främst lönnar och lindar.

Koncept för trädgestaltningen

I namngivningen av norra Järva har gator och kvarter namn med koppling till de olika nordiska länderna. Akalla har anknytning till Finland medan Husby anknyter till Norge.

Som utgångspunkt för trädgestaltningen föreslås att Finlandsgatans och Norgegatans artval inspireras av träd typiska för Norden, med tema Finland och Norge (artval under utredning). Barrträd kan vara aktuella som karaktärsgevare och för att stärka ekologiska spridningssamband.

Exempel på bredkroniga träd kan vara olika sorter av ek, tall, björk, lärk m.m. Smalkroniga träd kan vara av olika typer av körsbär, prydnadsapel, prydnadspäron, rönn, flerstammiga lönnar m.m.

Figur 19:

Foto 1, Tallplantering utmed Neptuniagatan i Malmö.

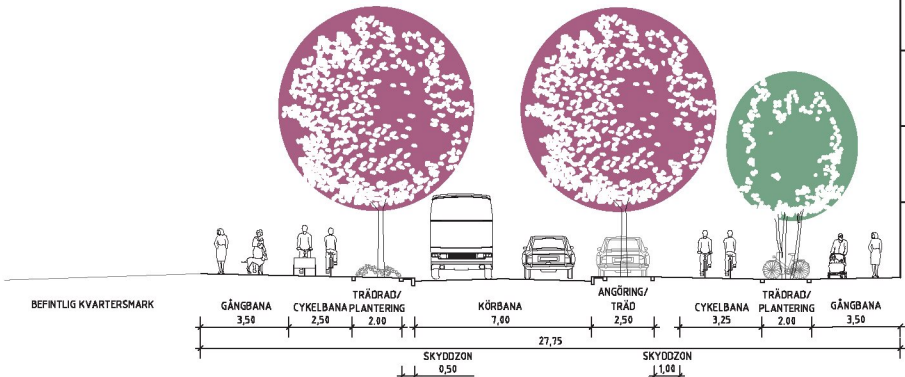
Foto 2, Björk, Magnus Ladulåsgatan i Stockholm

Foto 3, Körsbärsträd vid Luma, Hammarby sjöstad, Stockholm

Foto 4, Pärnträd *Pyrus communis* 'Beech Hill' på Frejgatan, Stockholm

Gatuträd och stråkutformning

Finlandsgatan sekvens 1

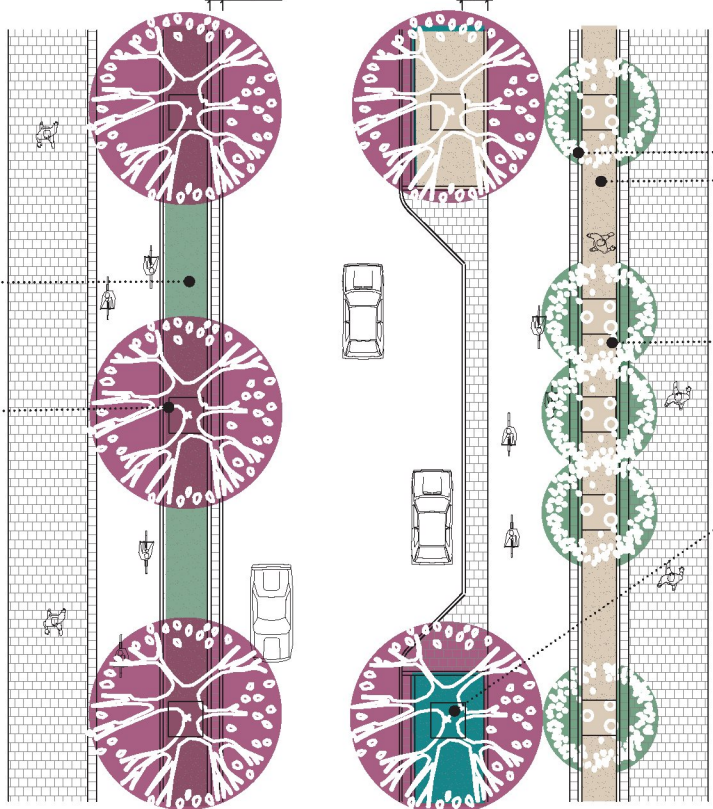

Program

Genomsläppligt markmaterial så som gräs, äng, biobädd eller grus.

Bredkroniga träd

Figur 20: Typsektion och planutsnitt för gatuträd och ytskikt för sekvens 1 (mellan Sveborgsgatan och Nystadsgatan).

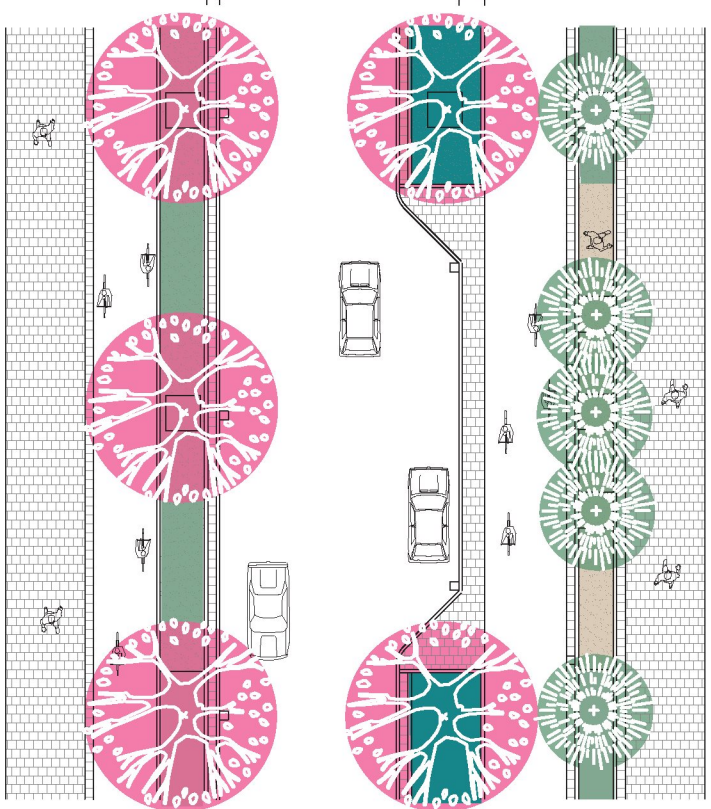
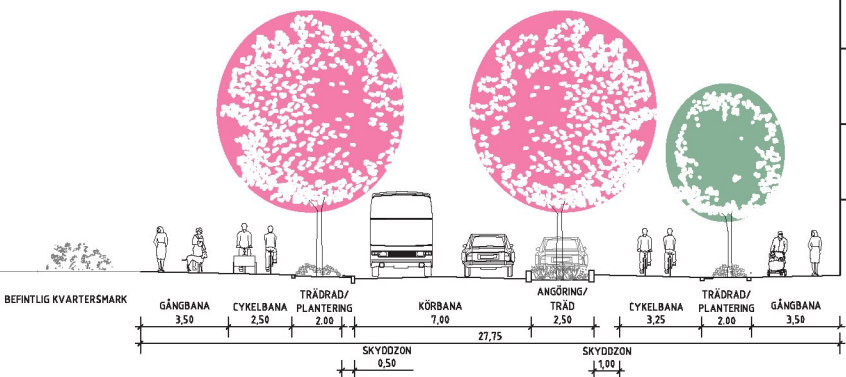
Rännalsplatta
Genomsläppligt material så som grus, gräs eller buskplantering

Smalkroniga träd

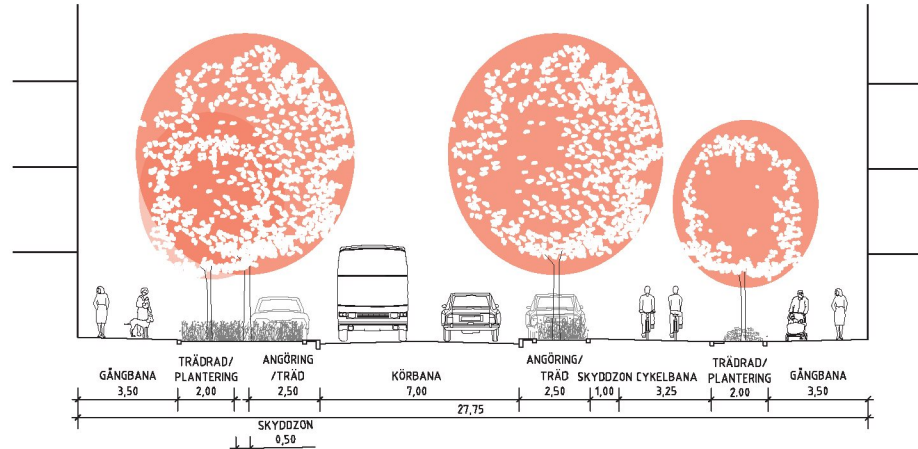
Genomsläppligt markmaterial så som gräs, äng eller grus, möjlighet för biobädd på utvalda delar.

Figur 21: Typsektion och planutsnitt för gatuträd och ytskikt för sekvens 2 (mellan Nystadsgatan och Norgegatan). Likvärdig utformningsprincip som sekvens 1, men med andra arter

Finlandsgatan sekvens 2

Finlandsgatan sekvens 3

Program

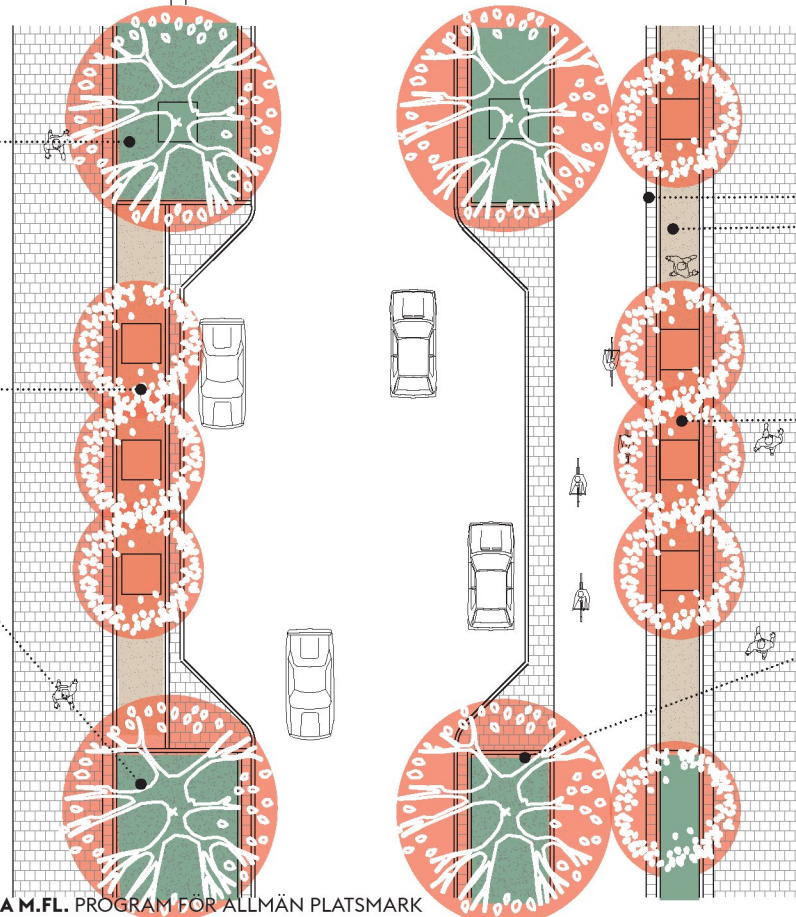
Genomsläppligt markmaterial så som äng eller buskplantering. Möjlighet för bio-bädd på utvalda delar.

Grus vid angöring

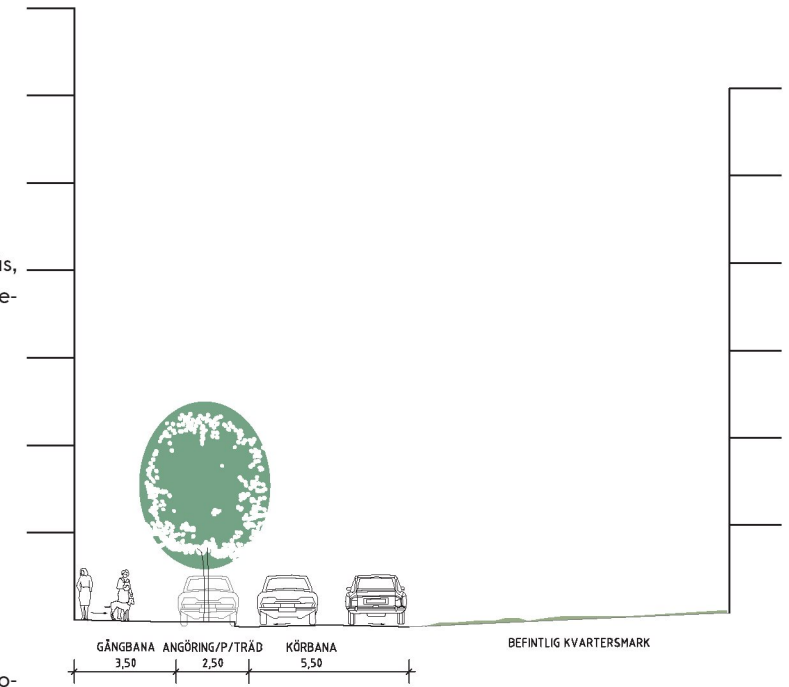
Bredkroniga träd

Figur 22: Typsektion och planutsnitt för gatuträd och ytskikt för sekvens 3 (från Norgegatan mot Husbykorset). Likvärdig utformningsprincip som sekvens 1, men med andra arter

FINLANDSGATAN SAIMA M.FL. PROGRAM FÖR ALLMÄN PLATSMARK

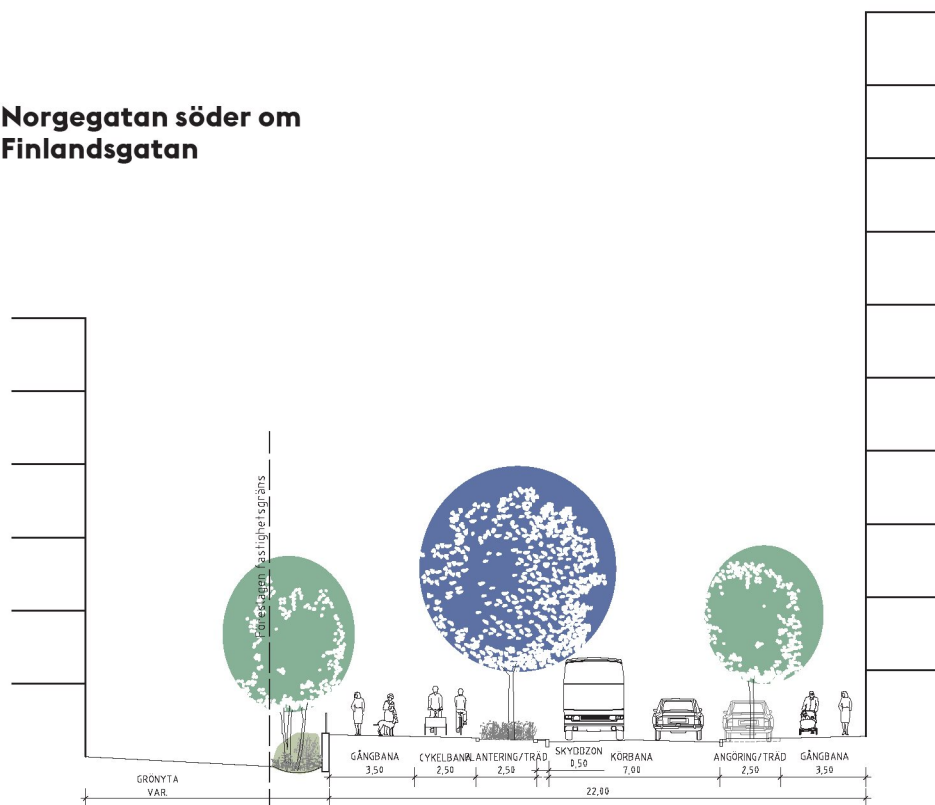

Saima/Kotkagatan

Figur 23: Typsektion för Saima- och Kotkagatan. De har en enksidig trädplantering med smalkroniga träd. Här kan identitet skapas genom att välja olika arter för de olika gatorna. På så vis skapas en variation i höstfärg och blomning. Kvartersmark består av en gräsyta som varierar i lutning längs med respektive gata. Samma typsektion för Stavangergatan och Narviksgatan, men med smalare gångbana (2,5 m).

Norgegatan söder om Finlandsgatan

Figur 24: Norgegatan, söder om Finlandsgatan, får en blandad karaktär med träd i olika storlek och karaktär. Gatan eftersträvas tillsammans med dagvattenstråket på västra sidan få en lummig karaktär.

Norgegatan norr om Finlandsgatan

Figur 25: Norgegatan, norr om Finlandsgatan, har trädplantering på båda sidor om gatan med smalkroniga träd. Marken föreslås variera mellan grus, äng och biobäddar beroende på situation och lämplighet.

Framtida Finlandsgatan - Parker och torg

Parkerna och platserna utmed Finlandsgatan skapar tillsammans med den grönskande stadsgatan ett pärlband av gröna platser som knyter samman den nya bebyggelsen med befintliga Akalla och Husby. Pärlbandet skapar en rytm och variation till gaturummet och luckrar staden. Parkerna möjliggör platser att stanna till i och ta en paus, leka och upptäcka sin omgivning. Det bidrar till en egen identitet för gatan och den nya årsringen i Akalla och Husby.

Ett pärlband av platser

Finlandsgatan och Norgegatan trädplanteras och blir ett sammanhängande grönt rum. I området utvecklas tre befintliga parker och grönytor till kvalitativa parkrum med nya sociotoper, d.v.s. funktioner och parkvärden. En helt ny park blir ett samlande rum i de nya Husbykvarteren. Parkerna och gatuträden bildar ett pärlband av gröna platser.

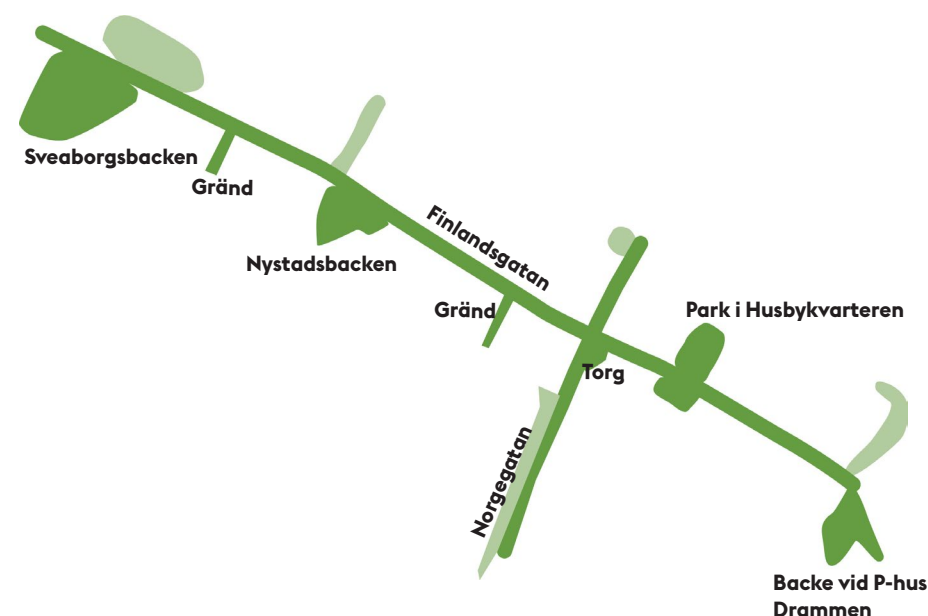
Nya parkvärden och sociotoper

Utmed det gröna pärlbandet utvecklas aktiva platser för lek, spel och folkliv och även rofyllda platser för promenad, återhämtning och vila, både på sommar- och vinterhalvåret. Platserna bidrar till sociala värden, då det finns platser att mötas på, sitta och hänga i solen och i skuggan, uppleva grönska och blomsterprakt, picknicka, åka pulka, se på folk och ta en paus från vardagen. De gröna platserna skapar också ekologiska mervärden, och bidrar till ett hållbart stadsbyggande.

Ekologiska värden

Träd väljs för att vara karaktärsbildande och vackra, men även för att skapa livsmiljöer för insekter och fåglar, ta hand om dagvatten och skapa ett bra mikroklimat.

Då befintliga träd och skogspartier i stora delar utgår för att ge plats till ny bebyggelse och stråk tillförs mycket ny grönska utmed de olika gatorna, både de som byggs om och de nyttillkomna. I den mån det går sparas befintliga träd för att skapa karaktär och ekologiska värden till området.

Figur 26: Diagrammet visar ett pärlband av gröna platser inom planområdet

Sveaborgsbacken

Gestaltungsprinciper

- Utveckla befintlig park till kvalitativt parkrum med nya funktioner.
- Skapa en ny offentlig mötesplats mellan befintlig och ny bebyggelse.
- Ta vara på det stora öppna landskapsrummet.
- Ta vara på terrängen som pulkabacke och utsiktsplats.
- Tillför nya parkegenskaper och sociotoper.
- Bevara alléträd och befintlig tall.
- Paviljong/skrämtak som samlande element.

Sociotopvärden

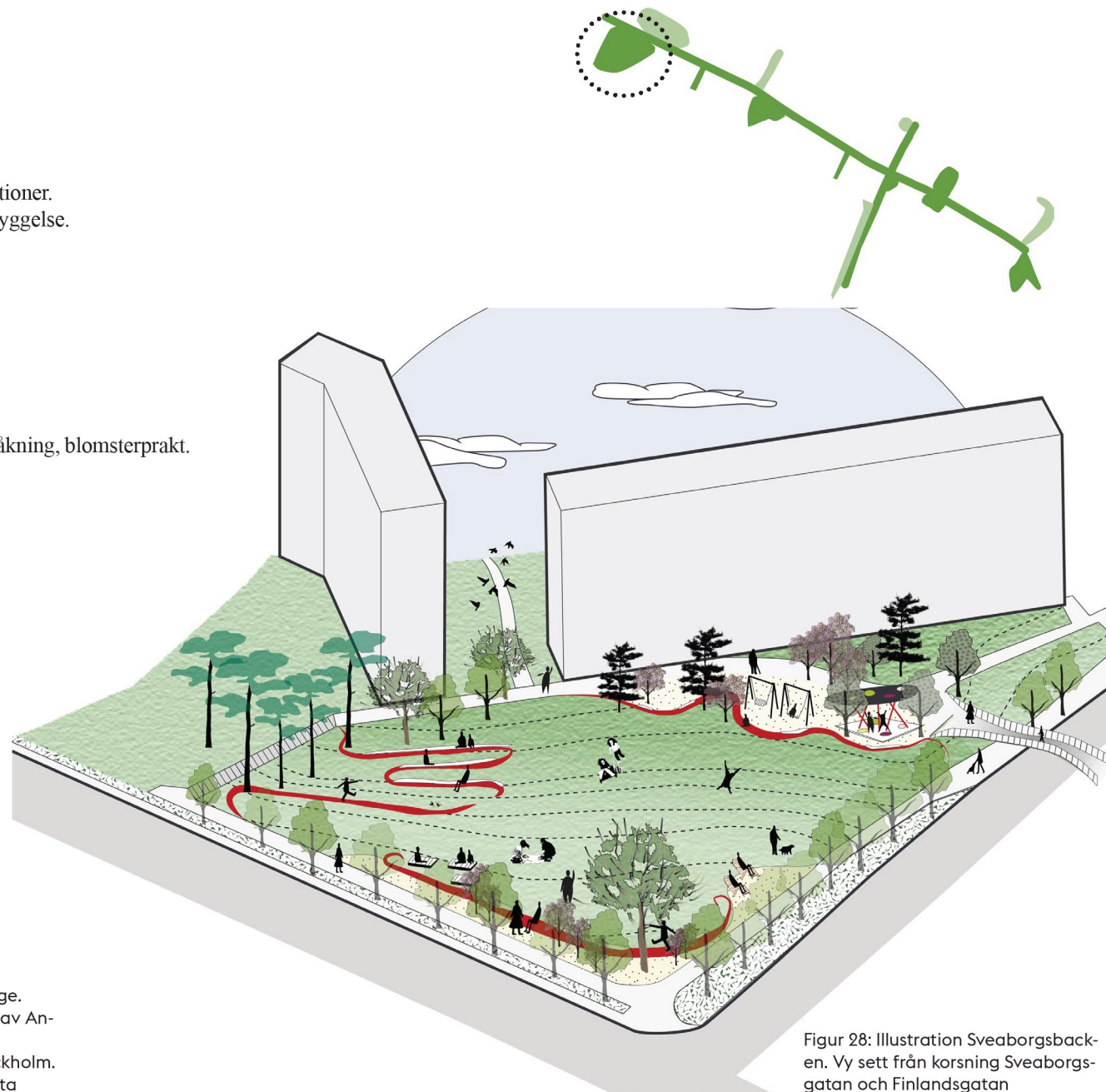
Grön oas, utsikt, lek, ro, promenader, picknick, sitta i solen, pulkaåkning, blomsterprakt.

Storlek

7600 kvm

Figur 27:
Foto 1, Öppet landskapsrum mot utsikt. Rastplats Aurlandsfjellet, Norge.
Foto 2, Vädskyddad sittplats med utsikt. Projekt Frizon, Umeå. Foto av Andreas Nilsson
Foto 3, Multifunktionell mur i grässlånt. Ref Rålambshovsparken i Stockholm.
Foto 4, Hammock/gunga kan fungera som en lekfull hängyta. Ref Årsta

Figur 28: Illustration Sveaborgsbacken. Vy sett från korsning Sveaborgsgatan och Finlandsgatan

Program

Ett stort karaktärsskapande träd annonserar parken

Tydlig zon mot Finlandsgatan skapar ett inre rum i parken

En mur ramar in parken och skapar en tydlig form och bidrar till parkens identitet. Muren varierar i höjdled och bredd och når på några ställen ner till marknivå. Det ger flera möjliga entréer in i parken

Soldäck och sittplatser i söderläge kan utnyttjas för häng och spaning

Öppet parkrum kan utnyttjas för spontana aktiviteter och picknick

Gradängar bidrar till att rama in parken och skapar hängtor

Slänt för pulkaåkning

Paviljong kan fungera som en samlande och väderskyddad plats med utsikt över parkrummet

Aktivitetszon utmed kanten av parken med lek, häng, platser för möten

Skapa tydliga entréer, det ska vara lätt att "sippra in i" parken

Figur 29: Sveaborgsbacken
illustrationsplan, Skala 1:800

Nystadsbacken

Gestaltungsprinciper

- Utveckla befintlig park.
- Skapa en ny offentlig mötesplats mellan befintlig och ny bebyggelse.
- Ta vara på befintlig terräng och naturmark med stora träd.
- Ta vara på landskapskogen som vegetationsridå mot befintlig bebyggelse.
- Tillför nya parkegenskaper och sociotoper.
- Bevara alléträd längs Nystadsgatan.
- Förtydliga parkens gröna gränser.

Sociotopvärden

Grön oas, lek, ro, utsikt, promenader.

Storlek

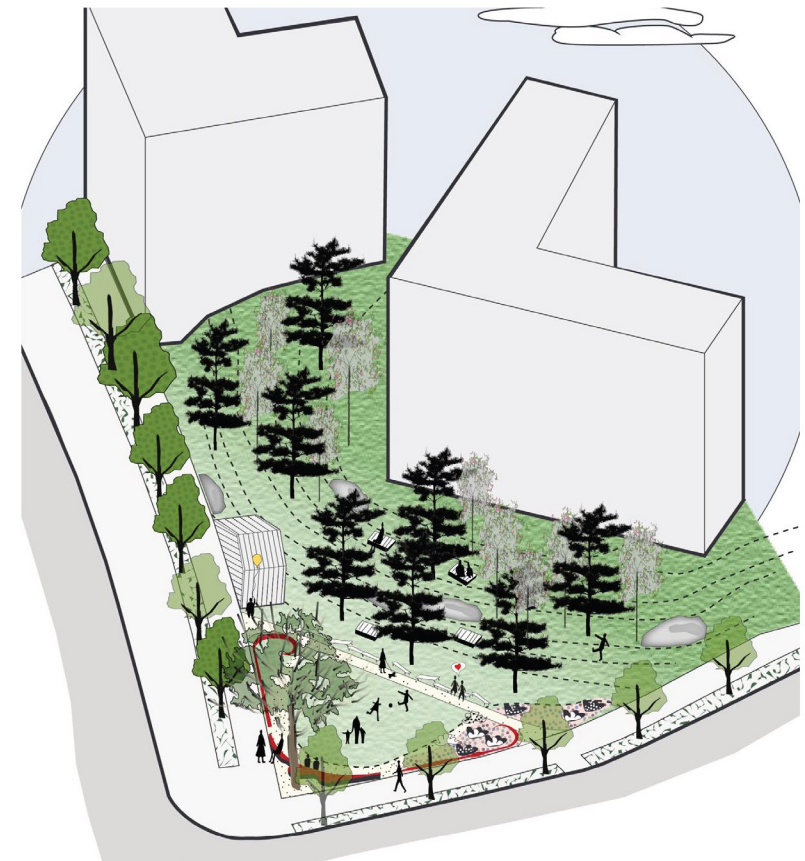
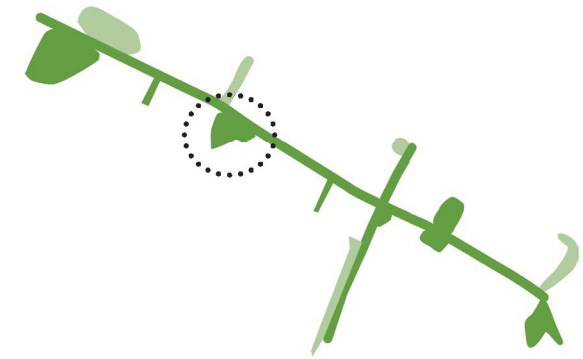
1200 kvm

Figur 30:

Foto 1. Stockar och slingrande träelement kan erbjuda lek och sittplatser

Foto 2. Stenar där vissa har ögon skapar lekfullhet och saker att upptäcka

Figur 31: Illustration Nystadsbacken. Vy sett från Nystadsvägen.

Program

Ett stort karaktärsskapande träd annonserar parken

Sittplatser i solläge

En öppen gräsyta ramas tydligt in av en mur och frodig busk-och perennvegetation vilket skapar ett lugnare inre rum och en tydlig gräns mot omgivande gator

Föreslagen nätstation

En lekfull gräns mellan skog och park med sittstockar/bänkar som klättrar upp i skogen

Berget och träd framhävs i slänten genom att ta bort sly och gallra fram karaktärsfulla träd såsom granar och tallar

Slänten kan utnyttjas för lekfullhet i skogen med spännande saker att upptäcka mellan träden

Figur 32: Nystadsbacken
illustrationsplan, Skala 1:800

Östra parken i Husbykvarteren

Gestaltungsprinciper

- Utveckla ny park mellan Husbykvarteren.
- Skapa en ny offentlig mötesplats i ny bebyggelse.
- Ta vara på terräng och naturmark.
- Tillför nya parkegenskaper och sociotoper.
- Plantera nya parkträd.
- Förtydliga parken mot kvarter och gata.

Sociotopvärden

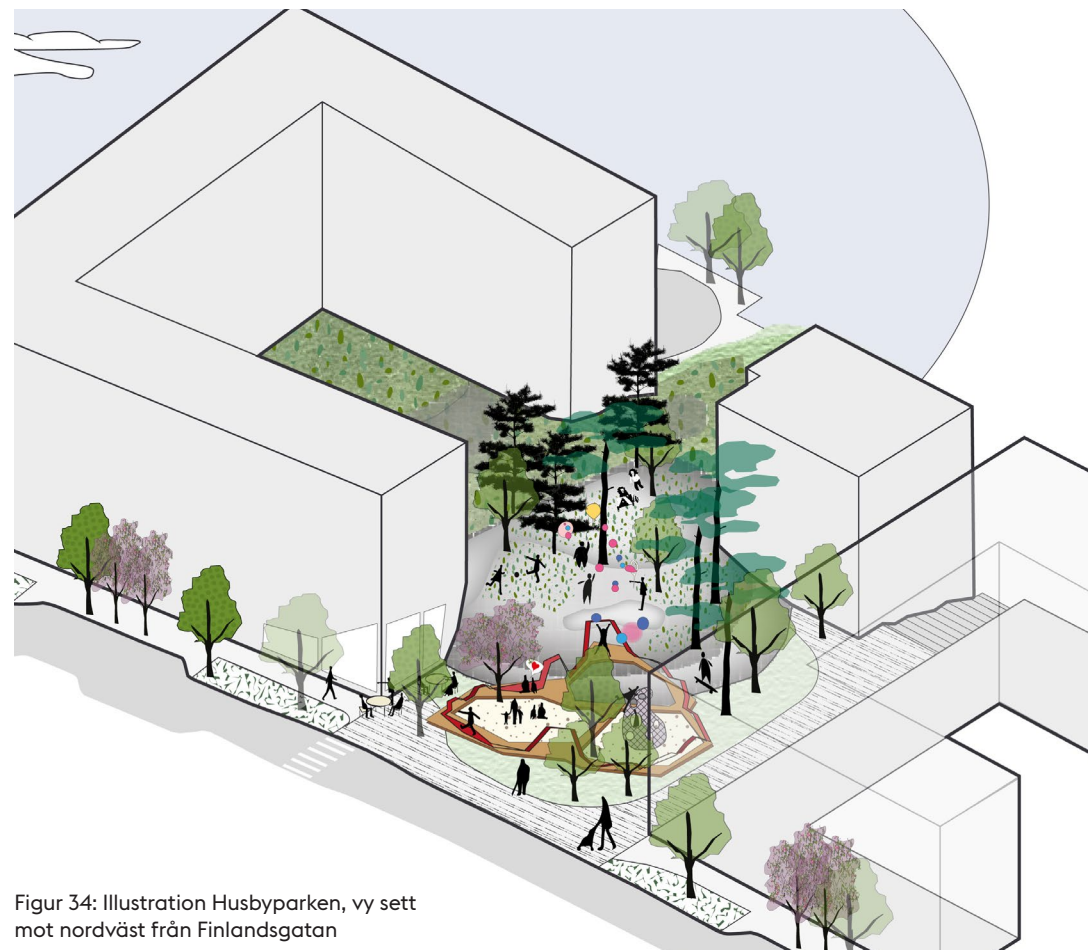
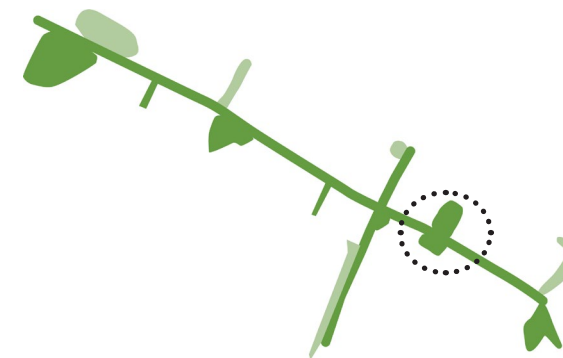
Grön oas, lek, picknick, sitta i solen, blomsterprakt.

Storlek

2000 kvm

Figur 33:
Foto 1, Lek som skapar rumslighet. Ref Storsjöparken i Årsta
Foto 2, Slingrande trädäck för lek och häng. Ref Sickla strand lekpark

Figur 34: Illustration Husbyparken, vy sett mot nordväst från Finlandsgatan

Program

Dagvattendike, delvis under spång

Parken förstärks med en mindre platsbildning och förlängs med gångyta till busshållplats

Trappa binder ihop parken med kvartersgatan

Befintlig terräng och vegetation sparas i största möjliga mån. Bergshällen och terrängen integreras i parkens gestaltning.

Kullen ger rumslighet, lekmöjligheter och en plats att sitta i solen på

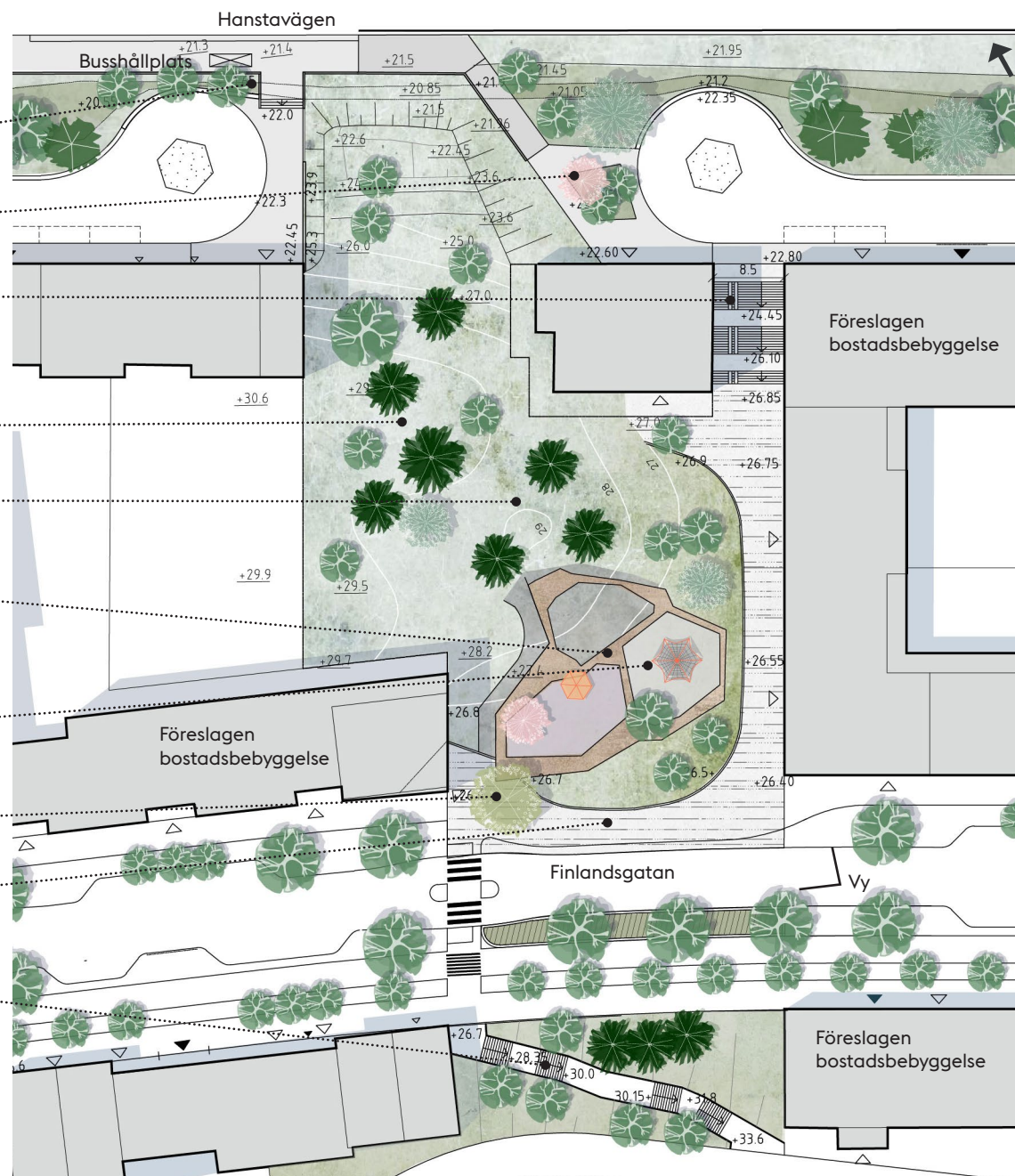
En slingrande lekbar kant binder samman parkens delar och blir ett lekbart element samtidigt som den kan användas till hängyta i solläge

En klätterskulptur och sandlåda ger lekmöjlighet för barn i olika åldrar

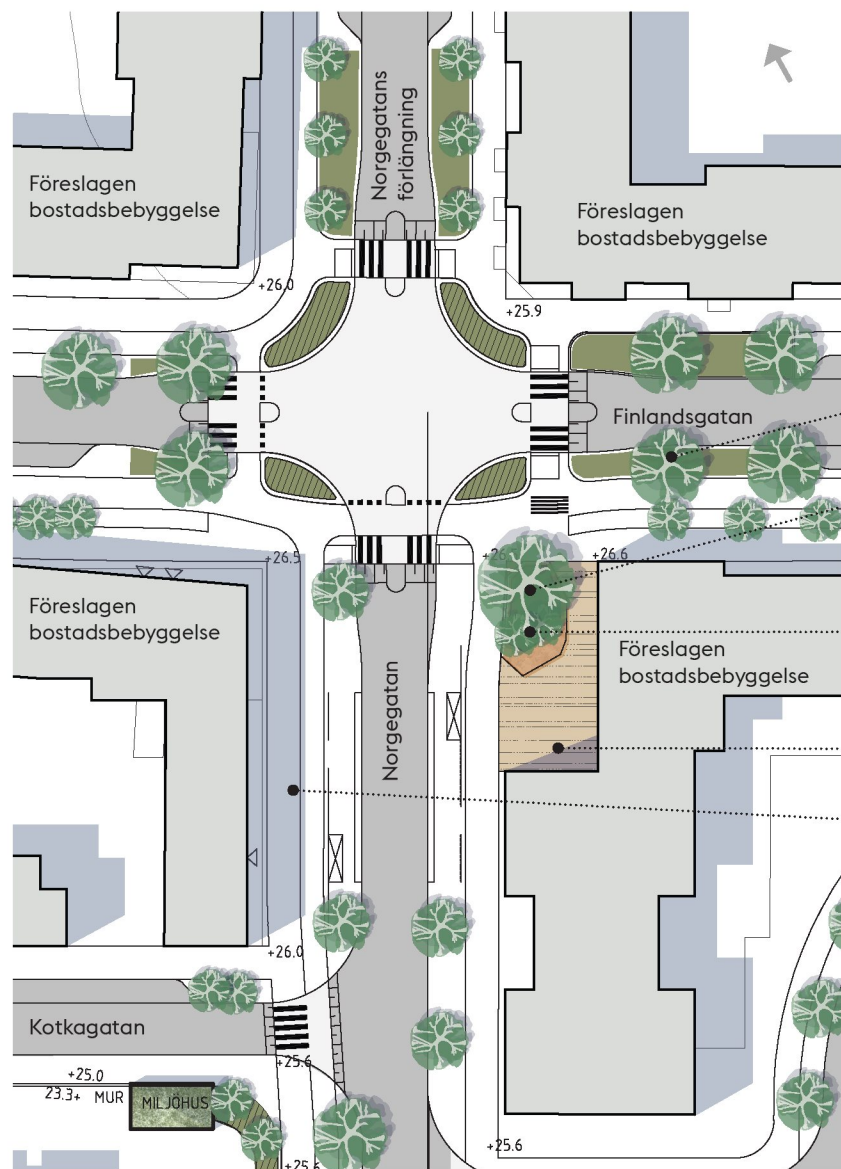
Ett stort karaktärsskapande träd annonserar parken

Parken landar på ett sammanhängande och samlande parkgolv

En ny terrängtrappa binder ihop Finlandsgatan med Stavangergatan och skapar stråk till Lofotenparken. I slänten finns möjlighet att spara befintliga träd och bergshällen

Torget

Figur 36: Torg och vidgade trottoarer illustrationsplan, Skala 1:800

Program

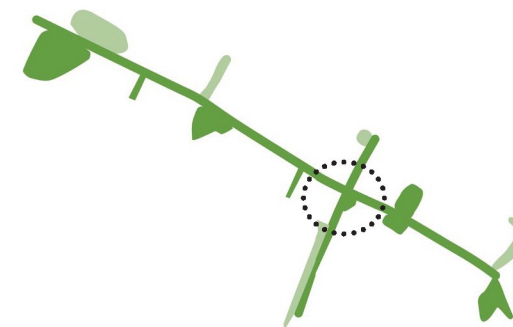
Större träd och stadsgrönka föreslås i korsningen

Nytt torg med ett stort karaktärsgevande träd och lekfull sittmöbel bildar en ny mötesplats

Mindre blommande träd och busk- eller perennplantering ger torget en lummig karaktär och kan ta hand om dagvatten.

Sammanhängande golv med mönster

Vidgade trottoarer

Gestaltungsprinciper

- Utveckla ny offentlig mötesplats mellan Akalla och Husby, mellan befintlig och ny bebyggelse.
- Utveckla ny offentlig mötesplats längs två huvudgator.
- Utveckla knutpunkt med busshållplatser.
- Tillför större parkträd.
- Bind samman cykelstråk.
- Gör plats för uteserveringar.

Storlek

Torg 200 kvm

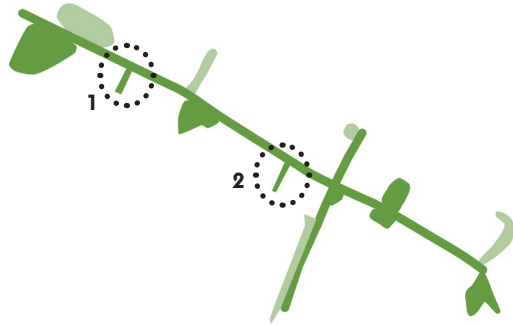

Figur 37: Trädplantering med sittbarkant. Ref Hornstull

Figur 38: Trädplantering med sittbarkant. Ref Zürich

Gränder

1. Trappgränd vid Saimagatan - Gestaltungsprinciper

- Utveckla ny offentlig mötesplats mellan befintlig och ny bebyggelse.
- Utveckla ett nytt grönt gångstråk.
- Utforma en ny trappanläggning (höjdskillnad ca 6 m).

2. Parkgränd vid Kotkagatan - Gestaltungsprinciper

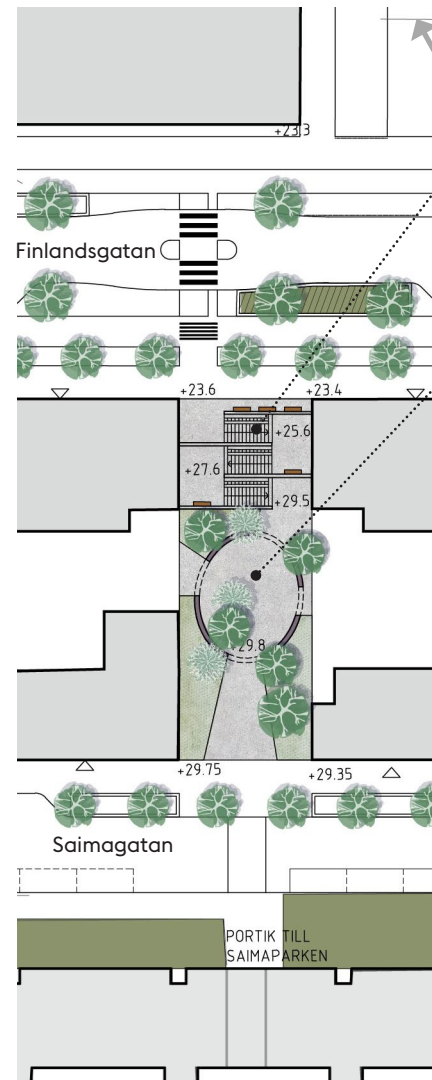
- Utveckla ny offentlig mötesplats mellan befintlig och ny bebyggelse.
- Skapa ett nytt grönt och plant gångstråk.

Figur 39: Trappgränd. Ref Faaborg på Fyn.

Figur 40: Parkgränd. Ref St Joan boulevard i Barcelona av Lola Domènech

Figur 41: Trappgränd (1) vid Saimagatan, illustrationsplan, Skala 1:800

Program - Trappgränd

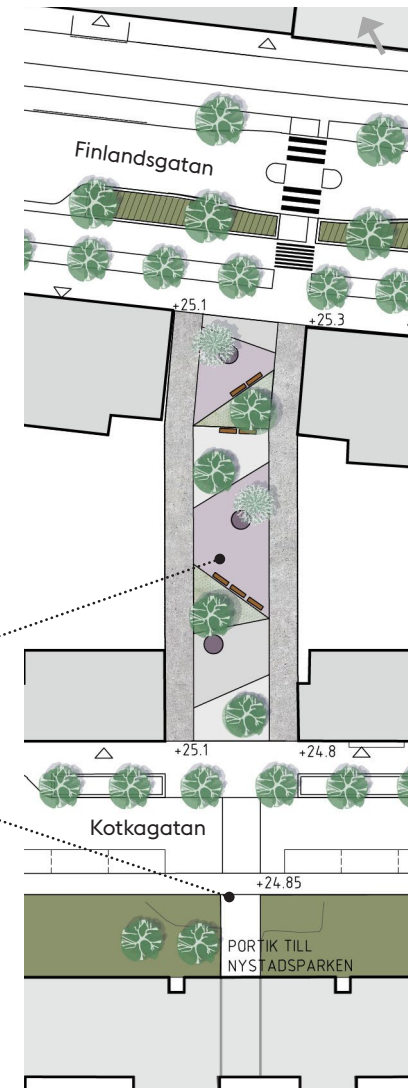
Höjdskillnad på 6 meter tas upp med trappor och landar på en nivå som kan länkas samman med kvarterens gårdar och Saimagatan

En samlande yta som förstärker kopplingen från Finlandsgatan och entrén till Saimaparken med bostadskvarteren.

Program - Parkgränd

Nya träd, planteringar och genomsläppligt markmaterial bidrar till en lugn mötesplats mellan kvarteren

Blir en förlängning och entré till portiken mot Nysadsparken.

Figur 42: Parkgränd (2) vid Kotkagatan, illustrationsplan, Skala 1:800

Backe vid P-hus Drammen

Gestaltungsprinciper

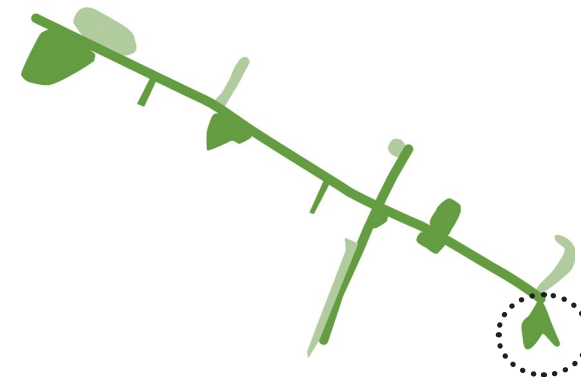
- Utveckla befintlig park.
- Utforma ny gång- och cykelväg samt trappor till Finlandsgatan.
- Utveckla ny offentlig mötesplats mellan befintlig och ny bebyggelse.
- Ta vara på befintlig terräng och naturmark med stora träd.
- Ta vara på blandskogen som vegetationsridå mot befintlig bebyggelse.
- Tillför nya parkegenskaper och sociotoper.

Sociotopvärden

Grön oas, lek, promenader, sitta i solen, utsikt

Storlek

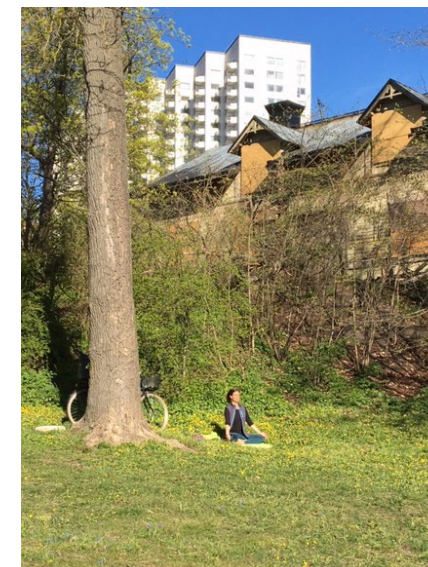
1500 kvm

Figur 43: Slingrande väg anpassad till skogens terräng. Tyresta naturreservat.

Figur 44: Parkväg som konsollar ut från bergskant. Rastplats vid Gudbrandsjuvet, Norge.

Figur 45: Plats i solen under träd. Smedsudden, Kungsholmen.

Figur 46: Backe vid Drammen, illustrationsplan, Skala 1:800

Program

Höjdskillnad tas upp med trappor och lutande gång- och cykelväg

Träd och berg i dagen sparas i största möjliga mån för att bibehålla platsens karaktär av naturmark

Ny koppling mellan parkstråk och Stavangergatan skapas.

Soliga lägen utnyttjas för vistelse

Framtida Finlandsgatan - Dagvattengestaltning

Framtida Finlandsgatan utformas med målbilden att bli ett robust och hållbart system för dagvattnen där genomsläppliga markytor, växtlighet och växtbäddar renar vatten och jämnar ut höga regnflöden. Gröna lösningar byggs in för fördröjning och rening av dagvatten längst nya gator. Dagvattensystemet utformas för att minska sårbarheter vid mycket stora skyfall.

Dagvattengestaltning och grön stadsgata

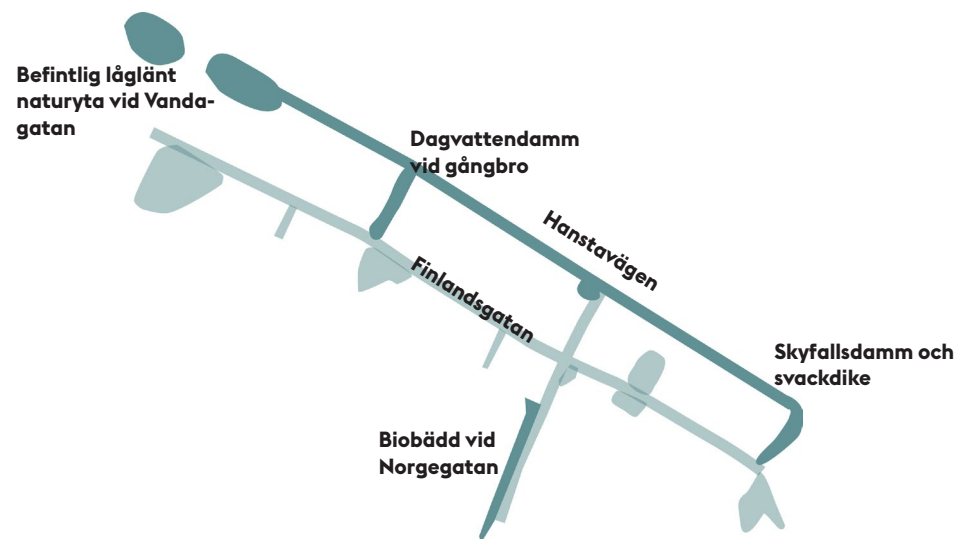
Alléträdstadsgatorna tillför vid sidan av en grönt inslag i trafikmiljön också till att fördröja, leda, infiltrera och rena dagvatten. Denna kombination är gynnsam både för trädens välbefinnande och minskad belastning på VA-nätet.

Biobäddar, planteringar med buskar och perenner som möjliggör att dagvattnet kan rinna direkt ner i växtbädden från ytan, föreslås i strategiska lägen. Framst i vissa utvalda lågliggande partier eller vid korsningar där flertalet människor rör sig. Tillsammans med rening och fördröjning av dagvatten förhöjer de även de gröna vistelsevärdena i gatumiljön.

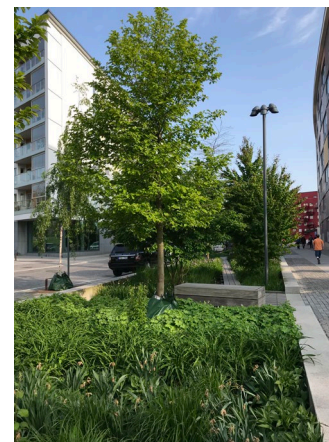
Skelettjordar och dagvatten

Dagvatten utmed körbanor och cykel- och gångstråk leds via luft- och dagvattenbrunnar direkt ner till vegetationens växtbäddar. Dessa är till större delen uppbyggda av krosslager, så kallade skelettjordar. Skelettjordar fördröjer och renar dagvatten. De byggs upp genom att en urschaktad sammanhängande grop fylls med grov makadam. Detta ger en fördröjningsvolym i växtbäddar mellan 10-30% porvolym. I biobäddar möjliggörs även ytmagasiner.

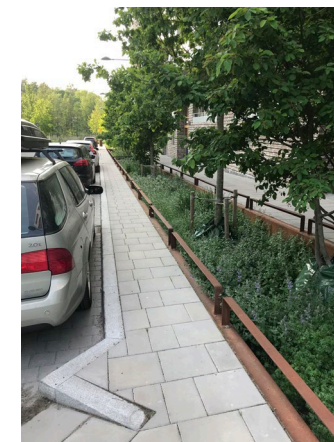
Nederbörd som överskrider infiltrationskapaciteten eller fördröjningsvolymen breddas till dagvattennätet. Ytliga avvattningsvägar behövs för att ta hand om flöden från extrem nederbörd.

Figur 47: Diagrammet visar platser för expansion av dagvatten vid stora flöden (mörkblå). Ljusblått visar stråk och platser för växtbäddar och genomsläppliga ytor.

Figur 48: Dagvattenplantering i Norra Djurgårdsstaden, ca 5-6 m bred.

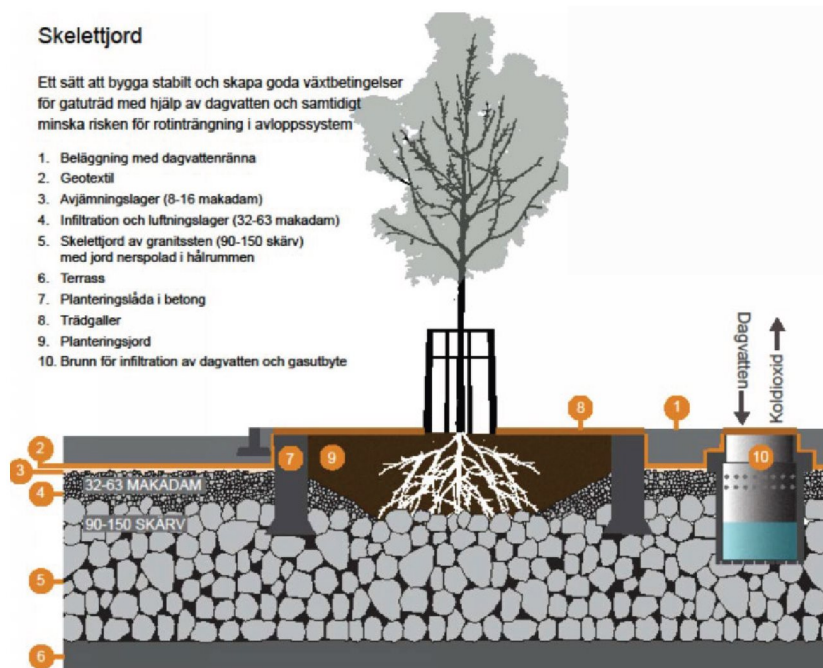

Figur 49: Dagvattenplantering i Norra Djurgårdsstaden, 2 m bred.

Skelettjord

Ett sätt att bygga stabilt och skapa goda växtbetingelser för gatuträd med hjälp av dagvatten och samtidigt minska risken för rotinträngning i avloppssystem

1. Beläggning med dagvattenränna
2. Geotextil
3. Avjämningslager (8-16 makadam)
4. Infiltration och luftningslager (32-63 makadam)
5. Skelettjord av granitsten (90-150 skärv)
6. Terrass
7. Planteringslåda i betong
8. Trädgaller
9. Planteringsjord
10. Brunn för infiltration av dagvatten och gasutbyte

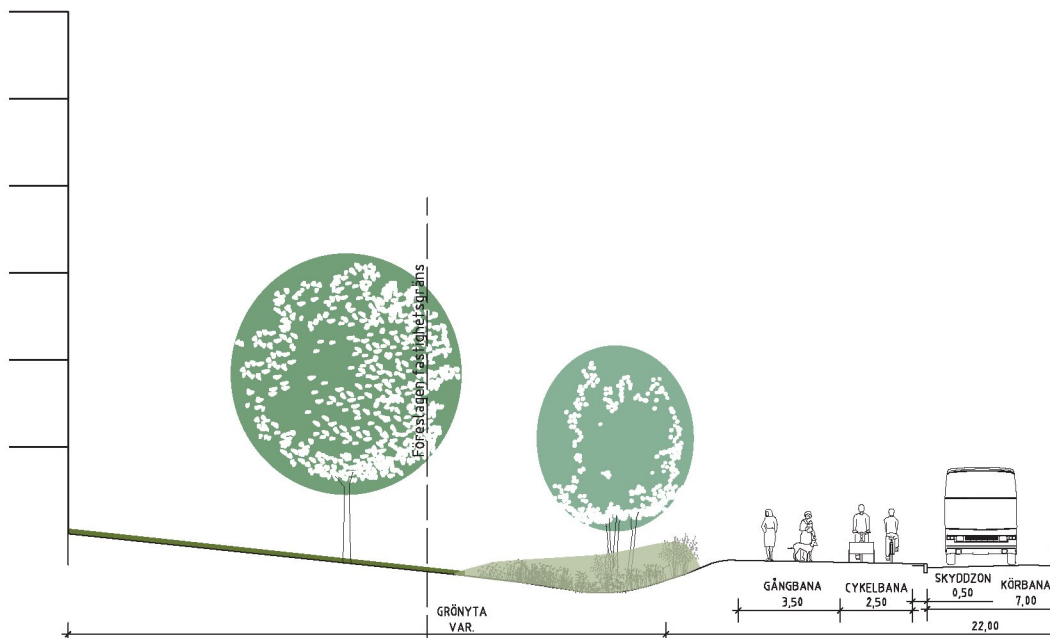

Figur 50: Principsektion på växtbädd för gatuträd.
Sektion från Stockholms stads Växtbädd handbok.

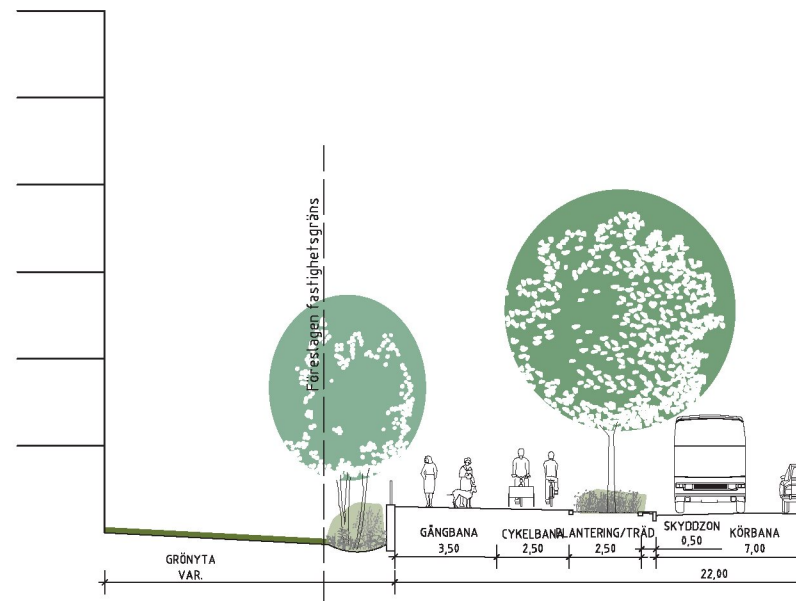
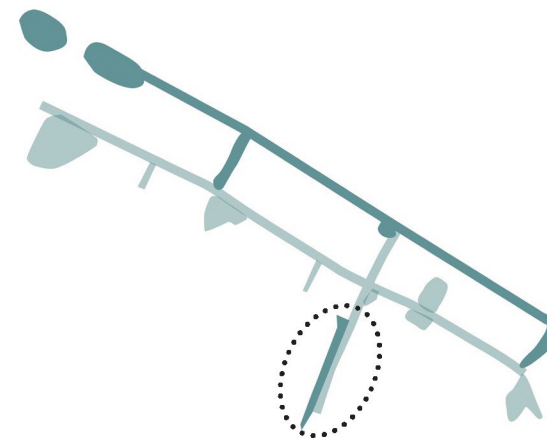
Biobädd längst västra sidan av Norgegatan

Gestaltungsprinciper

- Utveckla gatugrönskan längs huvudgata.
- Utveckla knutpunkt med busshållplats.
- Tillför större träd i parkyta.
- Tillför biobäddar för fördröjning och rening av dagvatten.
- Öka den biologiska mångfalden.
- Utveckla entréerna till Nystadsparken.

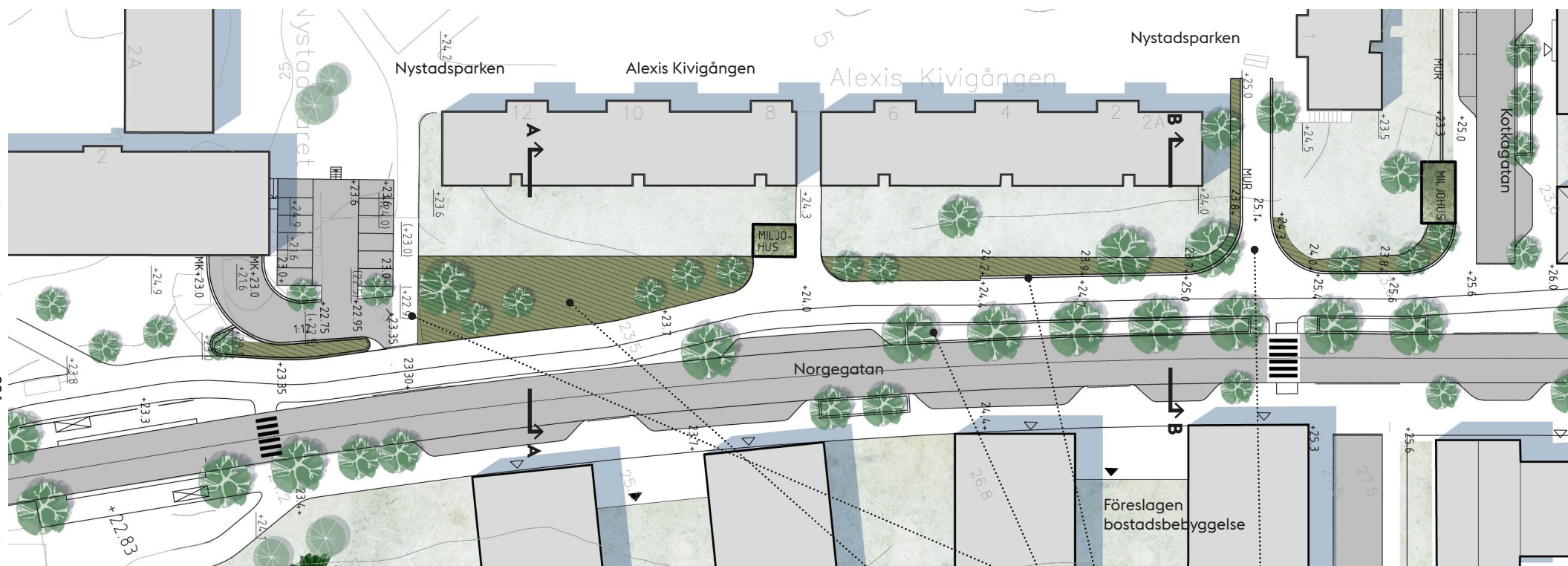

Figur 51: Sektion A-A, dagvattenstråket på västra sidan av Norgegatan. Dike med biobäddar utmed Norgegatan kan ta hand om regnvatten.

Figur 52: Sektion B-B, dagvattenstråket på västra sidan av Norgegatan. Mur tar upp höjdskillnad mellan Norgegatan och befintligt kvarter, och biobäddar utmed muren kan ta hand om regnvatten

Biobädd längst västra sidan av Norgegatan

Figur 53: Västra Norgegatan illustrationsplan, Skala 1:800

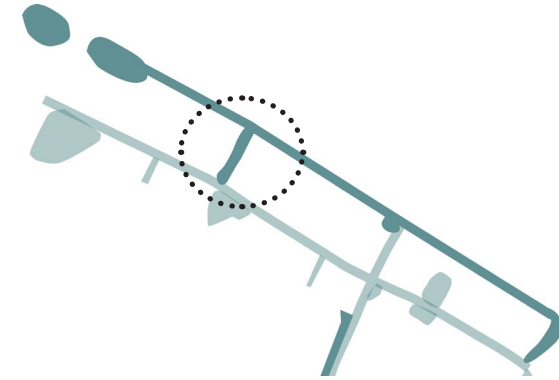
Program

- Förtydliga entréer in till Nystadsparken
- Utforma en stödmur mellan trottoar och kvartersmark för att skapa låglinje i ny plantering
- Etablera en sammanhängande plantering längs gatan
- Skapa en fördröjningszon med biobädd

Dagvattendamm vid gångbro

Gestaltungsprinciper

- Gestalta en grön promenad med nya vattentåliga träd.
- Möjliggör fördröjning och avledning av stora skyfallsflöden.
- Möjliggör ökad biologisk mångfald.
- Samordna med ledningsdragningar.
- Möjlighet att minska nivåskillnader med slänter

Figur 54: Dagvattenkanal i Dyssegaard park.

Figur 55: Dagvattendamm i Zürich.

Figur 56: Illustration dagvattendamm vid gångbro, förlängning av Nystadsgatan, Vy sett mot väster.

Program

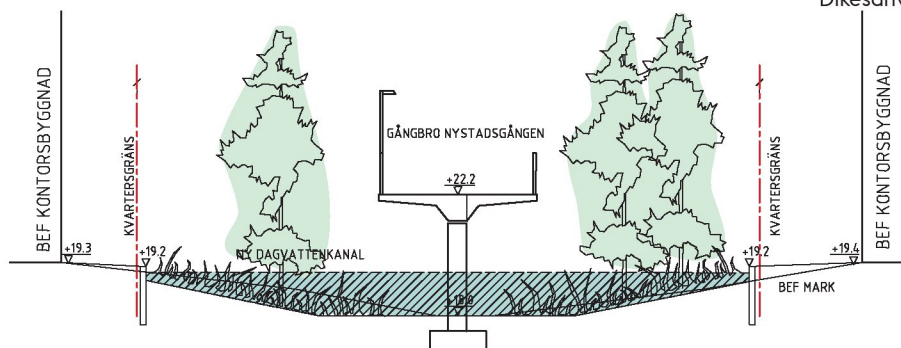
Dikesanvisning för dagvatten

Slänter med tåliga träd och planteringar i ett nedsänkt plan skapar ett grönt rum och kan ta hand om skyfallsvatten vid stora regn

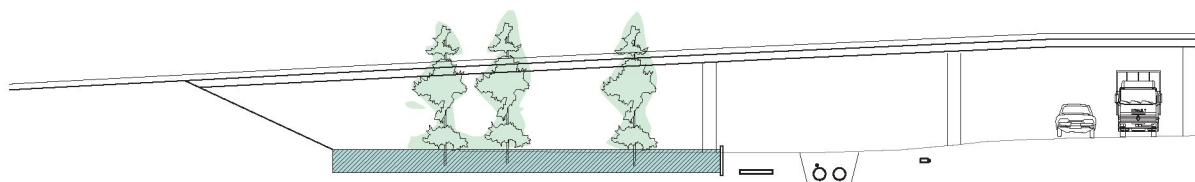
Befintligt gångstråk mellan fastigheter byggs om och går på spång över dammen

Gång - och cykelbron över kopplas ihop med den ombyggda Finlandsgatan

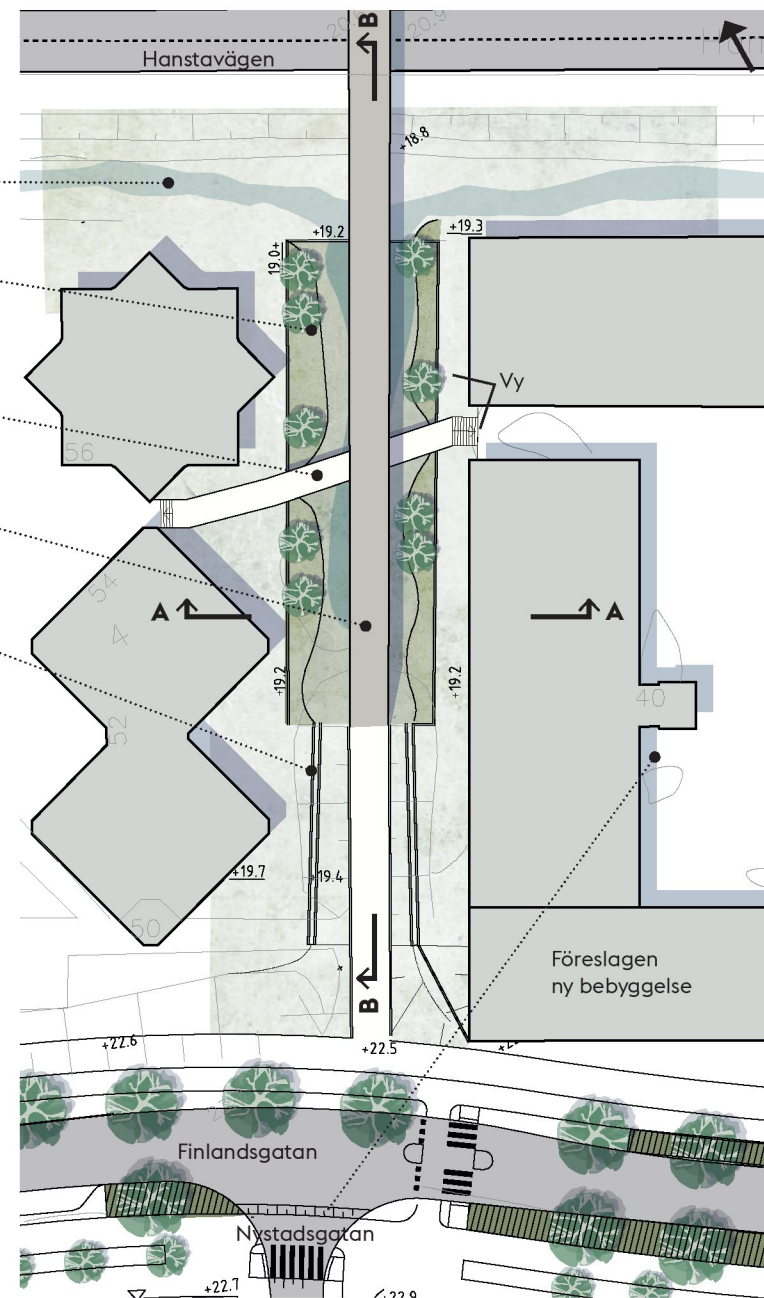
Dikesanvisning för dagvatten

Figur 57: Tvärsektion A-A, dagvattendamm, blå yta visar maxnivå av ansamling av skyfallsvatten vid stora regn

Figur 58: Längdsektion B-B, dagvattendamm och svackdike vid Hanstavägen

Figur 59: Illustrationsplan dagvattendamm i förlängningen av Nystadsvägen mellan kontorskvarter, Skala 1:800

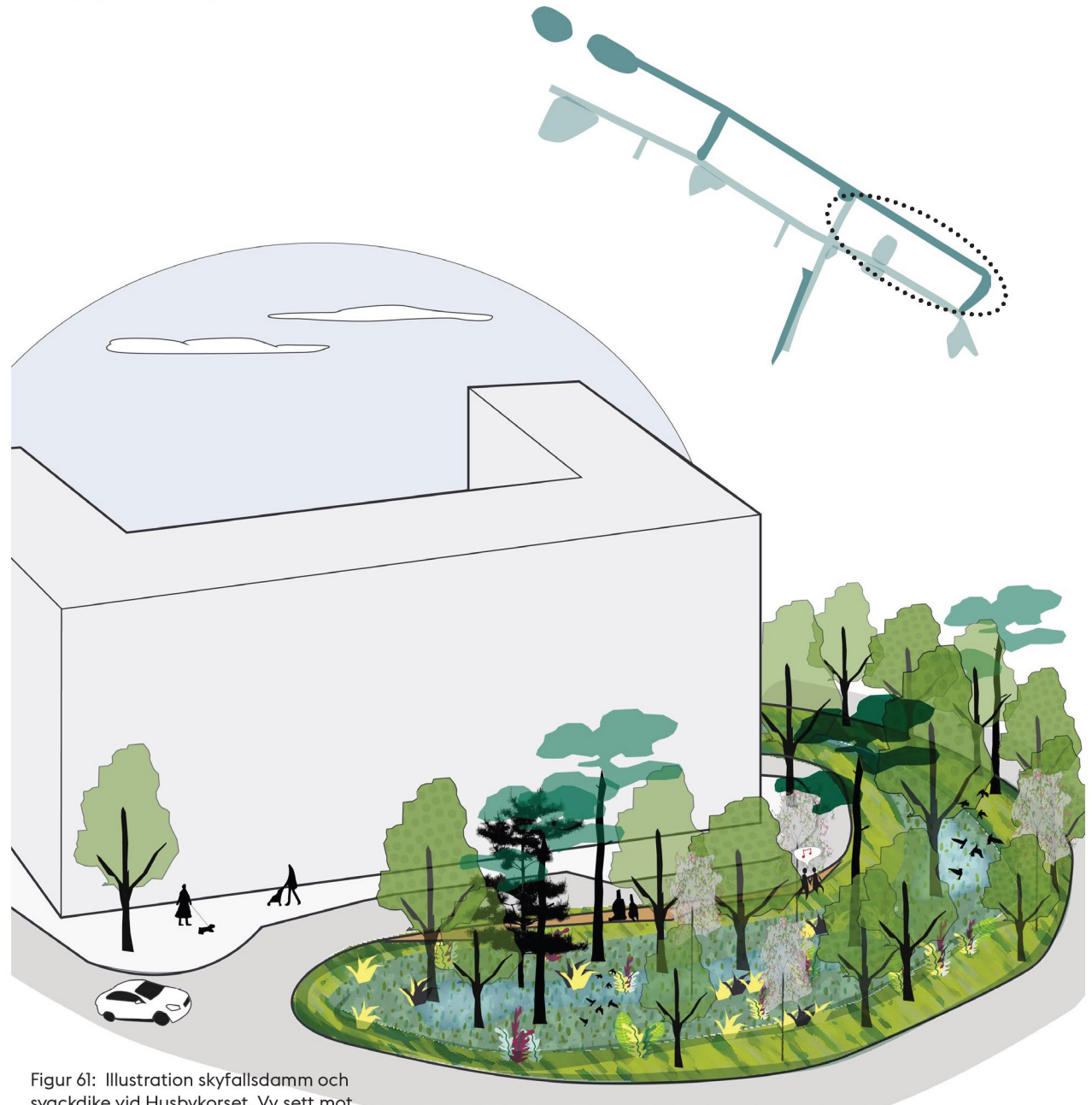
Skyfallsdamm och svackdike

Gestaltungsprinciper

- Skapa ett medvetet format svackdike med varierad bredd med nya vattentåliga träd och växter.
- Skapa en grön front och buffertzona mot Hanstavägen.
- Möjliggör fördröjning och avledning av stora skyfallsflöden.
- Möjliggör för ökad biologisk mångfald.
- Utformas förslagvis med buller- och partikeldämpande objekt.
- Samordna med ledningsdragningar.
- Utveckla platser för vistelse.

Figur 6O: Vegetationsridå längs E22 Burlöv. Foto från google maps.

Figur 6I: Illustration skyfallsdamm och svackdike vid Husbykorset. Vy sett mot nordväst.

Program

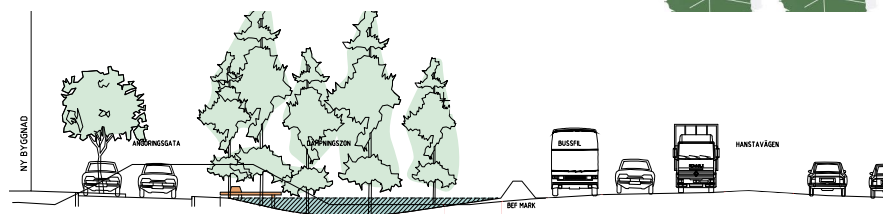
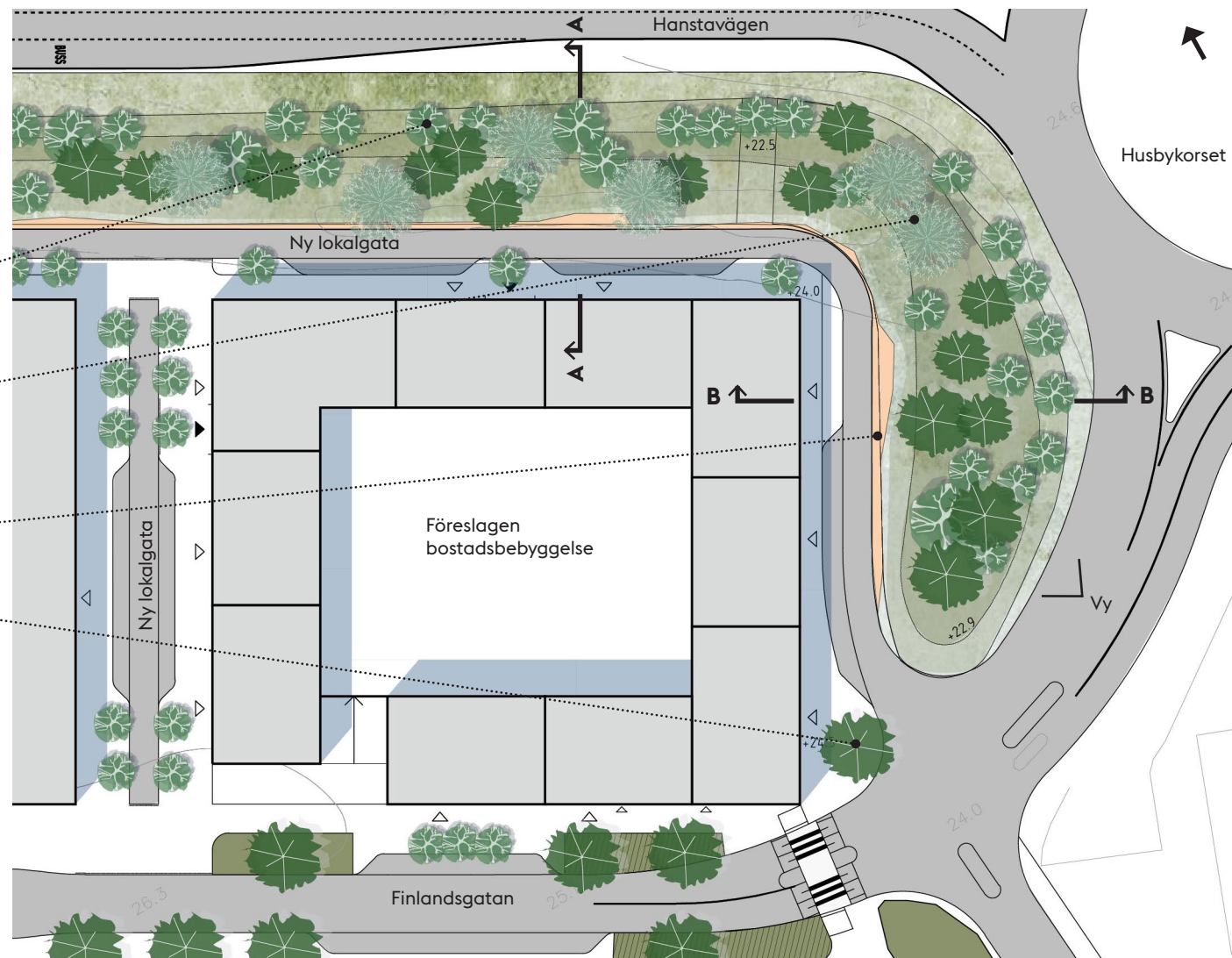
Vegetationsridå med träd tonar ner intrycket av Hanstavägen mot bebyggelsen

Slänt med tåliga träd och planteringar i en nedsänkt svacka skapar en grön ridå mot Hanstavägen samtidigt som den kan ta hand om stora mängder skyfallsvatten vid stora regn

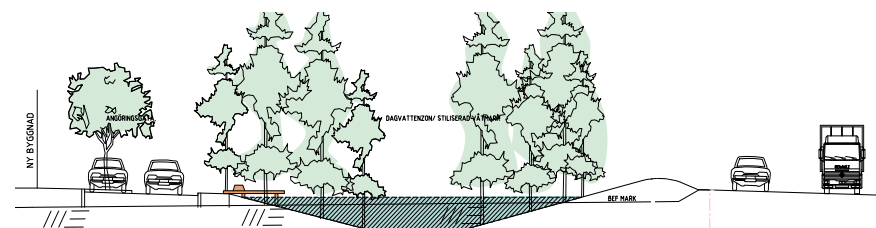
En gestaltad kant skapar en tydlig gräns och möjlighet för vistelse

Mindre platsbildning med karaktärsfullt träd

Figur 62: Skyfallsdamm och svackdike, illustrationsplan, Skala 1:800

Figur 63: Principsektion A-A, svackdike längs ny lokalgata vid hantering av skyfall

Figur 64: Principsektion B-B, dagvatten- och skyfallsdamm

